

Møte onsdag den 23. april 2008 kl. 10

President: Thorbjørn Jagland

Dagsorden (nr. 71):

1. Spørretime
  - muntlig spørretime
  - ordinær spørretime

Presidenten: Representanten Ivar Kristiansen vil framsette et representantforslag.

Ivar Kristiansen (H) [10:01:06]: Jeg vil på vegne av representantene Øyvind Halleraker, Jan Tore Sanner og meg selv sette frem et forslag om strategi for økt opprustning og utvidelse av eksisterende vannkraftverk.

Presidenten: Representanten Trine Skei Grande vil framsette et representantforslag.

Trine Skei Grande (V) [10:01:42]: Jeg har den glede og ære på vegne av representantene André N. Skjelstad, Vera Lyskløtt og meg sjøl å fremme et representantforslag om å forebygge antallet unge gjeldsslaver, antallet tvangssalg og konkurser i borettslag.

Presidenten: Forslagene vil bli behandlet på reglementsmessig måte.

Sak nr. 1 [10:02:04]

Spørretime

- *muntlig spørretime*
- *ordinær spørretime*

Muntlig spørretime

Presidenten: Stortinget mottok mandag meddelelse fra Statsministerens kontor om at følgende regjeringsmedlemmer vil møte til muntlig spørretime:

- statsråd Liv Signe Navarsete
- statsråd Anniken Huitfeldt
- statsråd Helga Pedersen

De annonserte regjeringsmedlemmer er til stede, og vi er klar til å starte den muntlige spørretimen.

De representanter som i tillegg til de forhåndspåmeldte ønsker å stille hovedspørsmål, bes om å reise seg. –

Vi starter da med første hovedspørsmål, fra representanten Arne Sortevik.

Arne Sortevik (FrP) [10:02:51]: Jeg har et spørsmål til samferdselsministeren.

Norge trenger et samferdselsløft. Særlig innenfor veisektoren er det et stort forfall, vedlikeholdsetterslep og manglende kapasitet. Det norske veisystemet fremstår som ueffektivt, usikkert og lite miljøvennlig. Den nasjonale veikapitalen går i oppløsning i verdens rikeste land. Tunneler

er dårlig sikret. I går fikk vi vite at Jernbaneløst ikke har kontroll på togsikkerheten.

Forfallet vises på mange måter, bl.a. gjennom en dramatisk økning i antall trafikkdrepte i mars i år og hittil i år. I årets tre første måneder mistet 64 mennesker livet i trafikken, mot 44 i samme periode i fjor. Med et veinett som blir dårligere, er det fare for at denne utviklingen vil fortsette. Jeg er redd for at så mange som 300 mennesker kan dø på norske veier i år. Vi kan gjøre noe med det.

Denne regjeringen har tilført veisektoren noe mer penger enn den forrige regjeringen. Det er bra. Men det er vekslende regjeringer i de siste 30 årene som må ta ansvaret for det voksende etterslepet, også når Senterpartiet tidligere har hatt samferdselsministeren. «Noe» er ikke i nærheten av å være nok. Heller ikke en antydning om 20 pst. utover rammene gitt til utarbeidelsen av ny nasjonal transportplan vil være i nærheten av å være nok. Norge trenger et samferdselsløft. Vi må være villige til å investere kraftig i norsk transportnett for å redusere dødsulykker og styrke økonomiens langsiktige vekstevne.

Har samferdselsministeren nye verktøy som kan gi Norge et samferdselsløft, et samferdselsløft som kan gi Norge effektive, sikre og miljøvennlige veier, uten at vi må vente i enten 30, 40 eller 50 år?

Statsråd Liv Signe Navarsete [10:04:48]: Denne regjeringa har alt gitt landet eit samferdselsløft. Me har gjort det som ein i førre periode sa var umogleg. Det opposisjonen sa var luftpengar, vart lagt inn som ei påplussing, der var òg Framstegspartiet med i kompromisset med dagens regjeringsparti. Me har faktisk overoppfylt for veg og bane i to år. Det er eit lyft, og det er ein snuoperasjon i høve til det som har vorte samferdsle til del gjennom mange år under vekslende regjeringar. Det er heller ikkje slik at om Framstegspartiet har vore med i budsjettforlik, så viser det seg igjen når det gjeld samferdsle. Det gjer det ikkje.

Denne regjeringa har tenkt å fortsetje satsinga på samferdsle. Korleis me skal gjere det, kva verkemiddel me skal ta i bruk, vil nedfelle seg i det som på sett og vis vert denne regjeringa sin eksamen på området, Nasjonal transportplan, som skal leggast fram i desember.

Inneverande Nasjonal transportplan vart vedteken i førre periode, og me følgjer den opp i høve til midlar. Neste tiårsperiode skal teiknast i den nasjonale transportplanen som me no er i ferd med å utarbeide, der fylka no har høyring fram til 30. april. Men, som sagt, verkemidla – verktøya – må eg kome tilbake til i desember.

Arne Sortevik (FrP) [10:06:20]: Jeg takker for svaret.

Verktøyet til Regjeringen vil føre til at vi bruker mellom 30, 40 og 50 år på å få et effektivt, sikkert og miljøvennlig veinett i Norge. Jeg er redd for at vi får mange dødsulykker på veiene før vi kommer dit.

Det hjelper ikke å vise til regjeringen Bondevik, når mange tidligere regjeringer må ta skylden for manglende veiutbygging. Det hjelper ikke å vise til ny nasjonal transportplan, der Regjeringen har lagt rammer på ti ganger årsbudsjettet i 2007 og antyder 20 pst. ekstra. Likevel kan det med dette gå 50 år før vi får et skikkelig veiløft i Norge.

Det som hjelper, er å gjøre som Fremskrittspartiet sier: endre systemet, se på veiutbygging som en investering, bruke penger fra oljeavkastningen, statlige lån og prosjektfinansiering. Ser ikke statsråden at uten nye verktøy vil norsk samferdselspolitikk fremstå som den dårligste i Europa?

Statsråd Liv Signe Navarsete [10:07:19]: Eg peika ikkje på regjeringa Bondevik spesielt. Eg berre slo fast fakta, at inneverande Nasjonal transportplan er utarbeidd i førre periode og vedteken då. Eg sa òg at samferdsla har vore forsømd gjennom mange, mange år og òg gjennom mange ulike regjeringar. Der er me i alle fall heilt einige.

Ramma som ligg i etatane sine innspel, er ei teknisk berekningsramme som er laga på same måten som ein har gjort ved tidlegare nasjonale transportplanar, altså det sist kjende budsjettet, 2007-budsjettet, er lagt til grunn, og då med pluss/minus 20 pst. Kva Regjeringa skal ende på i desember, er det ingen som veit i dag, ei heller samferdsleministeren, for den diskusjonen er ikkje begynt.

Så har me nok ambisjonar, både samferdsleministeren, og heilt sikkert Sortevik, for kva som bør vere ramma når Nasjonal transportplan vert lagd fram. Eg kan love at eg skal stå på for at dei rammene skal verte så høge at me får eit trygt, sikkert og godt transportnett som òg skal stå i stil med det samfunnet me elles har i 2008.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – først Bård Hoksrud.

Bård Hoksrud (FrP) [10:08:40]: I tillegg til at det ved norske tunneler i fjor ble avdekket store mangler og vedlikeholdsetterslep, fikk vi i går kjennskap til at det er avdekket svært alvorlige sikkerhetsmangler ved Jernbaneverket, og de er så alvorlige at Jernbanetilsynet faktisk går så langt at man vurderer å stenge all jernbanetrafikk fra 1. juli på grunn av manglende styring og kontroll når det gjelder å håndtere den virksomheten Jernbaneverket har ansvaret for. Dette er svært alvorlig. Man kjenner til at det har vært konflikt mellom tilsynet og Jernbaneverket over en tid. Men dette kan ikke få fortsette lenger, fordi det truer passasjerenes sikkerhet.

Ser statsråden at med slike forhold kan det reises spørsmål ved jernbanens organisering i Norge, og at det må tas grep umiddelbart for å gi passasjerene trygghet for at toget er sikkert å bruke? Hvordan vil statsråden holde Stortinget orientert om sikkerheten ved jernbanen?

Statsråd Liv Signe Navarsete [10:09:31]: Tryggleiken på jernbana har aller største prioritet i den vidare utviklinga av jernbana i Noreg – lat det vere heilt klinkande klart.

Arbeidet med tryggleiksgodkjenning av Jernbaneverket er ei oppfølging av eit EU-direktiv. I heile Europa arbeider ein no – parallelt med det som me gjer i Noreg – med å få ein skriftleg dokumentasjon av alle prosessar innan både bygging, vedlikehald og drift av jernbanenettet. Det seier seg sjølv at dette er ein krevjande jobb. Det er skrive mange tusen sider, og fleire vil det truleg verte.

Det er lite erfaring frå andre land, for det er berre to land i Europa, så langt, som har ei slik godkjenning av sitt jernbanenett.

Me legg stor vekt på at Jernbaneverket skal levere det som tilsynet forlanger. Det er sett ein frist til no i juli – med mogleg tre månader forlenging av den – og eg forventar at Jernbaneverket gjer den jobben dei skal. Me skal sjølv sagt orientere Stortinget ved høve.

Presidenten: Jan Sahl – til oppfølgingsspørsmål.

Jan Sahl (KrF) [10:10:41]: Jeg merket meg at ministerens retorikk endrer seg litt fra tid til annen. Nå ble det sagt at måloppnåingen er «overoppfylt» de to siste år, men sannheten er at det er et etterslep over tre år.

Men jeg vil konsentrere mitt spørsmål om trafikksikkerhet, om det at vi har økende rate på ulykker i trafikken. I stortingsproposisjonen for samferdsel for 2008 skriver en at en samlet for perioden 2006–2008 har en måloppnåing på 45 pst. når det gjelder trafikksikkerhet. Da er mitt spørsmål til ministeren, som er veldig fornøyd med at man har oppfylt krone for krone: Er hun like fornøyd med måloppnåingen på trafikksikkerhetsområdet?

Statsråd Liv Signe Navarsete [10:11:38]: Så lenge me har ulukker i trafikken med sterkt skadde og omkomne, kan ikkje ein samferdsleminister vere nøgd. Me kan heller ikkje vere nøgde med at måloppnåinga ikkje er større enn det ho er. Årsaka til det er at me har ein mykje større vekst i trafikken enn det som var føreset. Det gjev seg òg utslag på andre måtar i forhold til det arbeidet eg skal gjere, at ein i inneverande Nasjonal transportplan har ei altfor låg framskrivning av trafikkveksten. Spesielt innanfor tungtransport har me ein sterk vekst i trafikken.

Me arbeider langs ei brei linje for å auke innsatsen når det gjeld trafikktryggleik, både retta mot vegkroppen, mot sjåførane og mot køyretøy. Alle tre områda er like viktige, og me må fortsetje den intensive jobbinga i tida som kjem.

Presidenten: Øyvind Halleraker – til oppfølgingsspørsmål.

Øyvind Halleraker (H) [10:12:47]: Statsråden refererer stadig til Bondevik-regjeringen. Men Bondevik-regjeringen måtte altså få orden på norsk økonomi og skaffe næringslivet konkurransedyktige betingelser før vi kunne bevilge mer til de offentlige oppgavene. Denne regjeringen har 132 milliarder kr mer å rutte med enn det Bondevik-regjeringen hadde.

Vedlikeholdsetterslepet er altså beregnet til 15 milliarder kr på veg og 5–6 milliarder kr på jernbane. NTP-forslagets svar på disse viktige utfordringene er en reduksjon i investeringene. Høyre har lansert en annen løsning. Vi ønsker et vedlikeholdsfond både for de vedlikeholdsoppgavene som er nær forestående, og for dem som ligger fra tidligere, med en årlig avkastning som kan løse disse oppgavene. Vil statsråden støtte et slikt vedlikeholdsfond?

Statsråd Liv Signe Navarsete [10:13:42]: For det første er det usikkert kor mange av dei milliardane som vert nemnde av representanten, som ein ville hatt til disposisjon for fellesskapet dersom høgeregjeringa hadde fortsett, for då måtte ein forvente at dei hadde fortsett skatteleitetpolitikken, som hadde ført desse midlane inn i dei private lommebøkene og ikkje ut på vegen.

Når det er sagt, registrerer eg òg ein stor kreativitet for tida med omsyn til å finansiere samferdsleprosjekt og vedlikehald, og det er bra. Det er godt at samferdsle har kome på dagsordenen både i mange parti og i mange fora elles. Men det handlar jo til sjuande og sist om å løyve nok pengar. Om ein har dei i eit fond, om ein har dei i prosjektfinansiering, eller om ein har OPS, er på ein måte uvesentleg, for det finst ingen gratis lunsj. Det skal på eit eller anna tidspunkt betalast tilbake. Ergo så er det viktige spørsmålet: Er det politisk vilje til å løyve meir pengar? Denne regjeringa har vist at me har den viljen.

Presidenten: Borghild Tenden – til oppfølgingsspørsmål.

Borghild Tenden (V) [10:14:55]: Mitt spørsmål gjelder også trafikksikkerhet. Som statsråden selv sa, har biltettheten økt. Lastebilene har blitt større, og bussene har blitt større. Dette går ut over de allerede overbelastede veiene våre, som raser ut.

I statsrådets eget hjemfylke, Sogn og Fjordane, går diskusjonen høyt om Dalsfjordbrua – et prosjekt som nærmer seg 1 milliard kr, og som har for lav årsdøgntrafikk til å kunne bompengefinansieres. Dette kan gå på bekostning av trafikksikkerhet på veier som er kjent for statsråden, som rv. 60, rv. 609 og Lotetunnelen.

Forhenværende statsråd Skogsholm prioriterte trafikksikkerhet. Vil statsråden ikke overkjøre lokaldemokratiet, men gå i dialog med egne partifeller og prioritere trafikksikkerhet på bekostning av store prestisjeprosjekter?

Statsråd Liv Signe Navarsete [10:15:50]: Me er inne i ein høyringsprosess, der fylka skal gi uttrykk for sine prioriteringar i høve til neste Nasjonal transportplan. I respekt for den prosessen har eg ikkje tenkt å gå inn og diskutere enkeltprosjekt, ei heller dei som angår mitt eige heimfylke, sjølv om eg – naturleg nok etter ti år i fylkestinget – har god kunnskap om dei ulike prosjekta og prioriteringane der. Me får god tid til å diskutere desse prioriteringane i tida som kjem.

Lat det berre vere heilt klart: Eg kjem til å leggje stor vekt på prioriteringane frå det regionale nivået, både frå Sogn og Fjordane og frå andre fylke. Det er viktig at me evnar å lytte til dei som har sitt daglege virke ute i fylka. Det er dei som best kjenner utfordringane, og det er dei som best kan gi oss dei gode råda om kva me skal prioritere i neste NTP.

Presidenten: Vi går vidare til neste hovudspørsmål.

Trond Helleland (H) [10:17:02]: Jeg har også et spørsmål til samferdselsministeren.

Utkastet til Nasjonal transportplan ble lagt fram 17. januar. Skuffelsen over manglende satsing på nyinvesteringer er stor over hele landet. Dette er det selvsagt mulig å gjøre noe med når Regjeringen i løpet av desember skal legge fram sitt forslag for Stortinget.

Samferdselsministeren skryter av de økte bevilgningene og den enorme satsingen som har vært, og kaller det et samferdselsløft. Men som representanten Halleraker sa, denne regjeringen har fått over 132 milliarder kr mer å rutte med. Svært lite av dette går med til å bedre en nedslitt samferdselssektor.

Faktisk har andelen av statsbudsjettet til samferdsel gått ned fra 2,3 pst. i 2005 til 2,15 pst. i 2008. Da er det viktig å være kreativ. Trøsten for mange rød-grønne politikere har vært Soria Moria-erklæringen, der det står:

«Regjeringen vil:

– utrede prosjektfinansiering for sammenhengende utbygging og modernisering av nye veg- og jernbanelinjer.»

Dette skapte håp hos mange om at en skulle tenke utradisjonelt. Men i 2007 i statsbudsjettet sa Regjeringen selv:

«Regjeringen finner at investeringene i veg og jernbane fortsatt bør bevilges etter gjeldende budsjetteringsprinsipper, og at det således ikke etableres en ordning med lånefinansiering.»

Da har vi et utkast til NTP på bordet, der både Jernbaneverket og Statens vegvesen ønsker å ta i bruk den type finansiering, enten prosjektfinansiering eller OPS, Offentlig Privat Samarbeid.

Så har vi en evaluering på bordet av tre OPS-prosjekter som viser halvert byggetid, med de besparelser det har for trafikanter og næringsliv. Er det statsrådets og Regjeringens fobi mot private løsninger som gjør at Regjeringen ennå ikke har konkludert når det gjelder OPS? Ønsker statsråden å bidra til at en kan få bygd veier i dobbel fart, på en raskere og mer effektiv måte enn vi gjør i dag?

Statsråd Liv Signe Navarsete [10:18:57]: Eg registrerer at Høgre stadig kjem tilbake til dei disponible midlane på statsbudsjettet. Det er ingen ting som tyder på at om den førre regjeringa hadde vorte sitjande, så ville det vorte meir pengar til samferdsle. Tvert om var det mykje harselas i denne salen då me la på 1 milliard kr meir til veg og 1 milliard kr meir til bane. Det hugsar sikkert representanten Helleland veldig godt.

Prosjektfinansiering kan vere ein god måte å finansiere samferdsleprosjekt på. Den viktigaste evalueringa av OPS-prosjekta var punkt 1 at det ikkje var nokon økonomisk gevinst, men punkt 2 at det er ein samfunnsgevinst gjennom at prosjekta vert raskare gjennomførte. Eg arbeider no med å sjå på korleis me kan gjere oss nytte av den kunnskapen, slik at me for framtida skal få ein større samfunnsgevinst av dei pengane me set inn i samferdslesektoren. For så vidt har me alt begynt på den vegen. Eg prioriterer no å setje i gang prosjekt og ha full trøkk på dei og gjennomføringa av dei i staden for å starte opp mange små prosjekt, som kvar for seg er viktige nok, men som ville medføre at me får mykje seinare framdrift på dei store prosjekta.

Det betyr at eg får klipt nokre færre sløyfer og opna nokre færre vegar, men dei prosjekta som vert opna og igangsette, gir i alle fall full valuta for pengane.

Det er ingen fobi mot prosjektfinansiering i Regjeringa. Me kjem òg heilt sikkert til å diskutere det framover no til NTP skal leggast fram. Som eg har sagt før i denne salen, skal me kome tilbake til den saka. Denne regjeringa har ikkje fobi mot noko, men går djervt inn i alle saker. Eg kjem også til å gjere det når det gjeld prosjektfinansiering.

Eg var i går på ein spennande konferanse i regi av LO der samferdsle var sett på dagsordenen, og der NHO var med. Det er klart at partane i arbeidslivet også er særdeles opptekne av at me skal finne ein måte å intensivere samferdslesatsinga på. Det synet deler eg.

Trond Helleland (H) [10:21:02]: Det er interessant. Statsråden kom i et svar her i salen i stad til Øyvind Halleraker med det litt oppsiktsvekkende utsagnet at det er uvesentlig hva slags løsning en velger, bare en bevilger pengene. Nå sier statsråden at det faktisk kan være interessant å diskutere både OPS og prosjektfinansiering. Viser ikke det at det faktisk er svært vesentlig hva slags type virkemiddel en bruker når en skal få pengene til å strekke lengst mulig?

Nettopp det at OPS-prosjekter har hatt så rask framdrift, gir jo en stor samfunnsøkonomisk gevinst. På 3 mil vei, E18 i Vestfold, brukte Statens vegvesen 89 måneder på å fullføre prosjektet. På en tilsvarende strekning, på OPS-prosjektet Grimstad–Kristiansand, brukte den private utbyggeren 36 måneder på å fullføre prosjektet. Viser ikke det at OPS er en god løsning?

Statsråd Liv Signe Navarsete [10:22:03]: Det dette viser, er ikkje nødvendigvis at OPS behøver å vere ei så bra løysing, fordi det bind opp midlar i framtidige samferdslebudsjett i fleire tiår. Det det viser, er at det å stille nok midlar til disposisjon når eit prosjekt er vedteke slik at ein kan ha kontinuerleg framdrift, er viktig. Det er den erfaringa eg jobbar ut frå no, for å sjå på korleis vi skal arbeide med dette i framtidige samferdsleprosjekt.

Når eg i stad sa at det er uvesentleg kva slags verkemiddel ein bruker, og no seier at me skal vurdere prosjektfinansiering, er det to sider av same sak. Poenget er at ein må stille pengane til disposisjon. Ved prosjektfinansiering må ein altså betale dette over mange år framover ved å budsjettere, eller så betaler ein det år for år. Det er den store forskjellen. Så dette er to sider av same sak. Eg er open for å diskutere prosjektfinansiering, men me må ikkje lure oss sjølve til å tru at OPS er eit sesam–sesam. Rekninga må betalast. Det finst ingen gratis lunsj.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – først Øyvind Halleraker.

Øyvind Halleraker (H) [10:23:20]: I Høyre syns vi det er hyggelig at den skattepolitikken vi førte i forrige periode, har gitt så mye mer til norsk økonomi og gitt oss muligheten til å bevilge mer til fornuftige oppgaver.

Det var OPS som var temaet. OPS eller offentlig pro-

sjektfinansiering er konkurranse. Det er snarere realisering. Det er bedre samfunnsøkonomi. Det handler om private aktører, og det handler om smidige, statlige ordninger. Dette er altså en ordning som virker. Det har vi sett tre eksempler på i Norge.

Senterpartiet i Sverige, i borgerlig regjering, har store planer om reformer innenfor transportsektoren, mens vi her i landet ser en tilnærmet handlingslammelse innenfor alt strukturarbeid innen transportsektoren. Er det den store ideologiske uenigheten i Regjeringen som vi ser også i denne saken? Eller er det rett og slett mangel på vilje når man ikke kommer opp med en eneste pragmatisk strukturreform?

Statsråd Liv Signe Navarsete [10:24:29]: Me har sett t.d. i Statens vegvesen etter den omorganiseringa dei hadde, kva betydelege ressursar ein må bruke internt i organisasjonar på omorganiseringsprosessar. Eg har vore oppteken av at dei midlane me no brukar, og dei ressursane som er lagde inn, skal brukast på veggen, ikkje på interne, nye omorganiseringsprosessar. Som sagt har me nettopp vore gjennom ei stor omorganisering i Statens vegvesen. Når det gjeld konkurranse og OPS, er det slik i dag at alle oppdraga går på konkurranse. Eg trur ikkje at dei entreprenørane som legg inn eit tilbod, reknar annleis om det er Statens vegvesen som er oppdragsgjevar, eller om det er eit OPS-prosjekt som dei skal drive i eigen regi framover. Eg må jo ha den tilliten til bransjen at dei same kva reknar den best moglege prisen, og at ein ynskjer å få anbodet. Det er full konkurranse i dag på alle dei store veg- og jernbaneprosjekta.

Presidenten: Bård Hoksrud – til oppfølgingsspørsmål.

Bård Hoksrud (FrP) [10:25:45]: Jeg registrerer at statsråden er svært opptatt av at det ikke finnes noen gratis lunsj. Det er vi faktisk helt enige om. Men det går vel an å fordele kostnadene over flere år og ikke betale alt på en gang, slik at man kan få satt i gang flere prosjekter.

Høyre ønsker OPS-prosjekter. Regjeringen har sagt at de ønsker prosjektfinansiering, selv om det foreløpig er utsatt. For Fremskrittspartiet er ikke det viktigste hva det heter, men at det faktisk er staten som betaler hele regningen for veibyggingen, og at man får en kraftig økning i de statlige bevilgningene til utbygging av vei- og jernbanenettet.

Er statsråden enig i at enten man velger OPS, prosjektfinansiering eller fondering kan utbyggingen finansieres fullt ut av staten? Og er statsråden enig i at ved å utnytte disse mulighetene vil kostnadene være mindre bundet til de årlige budsjettene? Er statsråden også enig i at slike verktøy forsterker effekten av å øke investeringene og vil bidra til en raskere utbygging av bevislige lønnsomme samferdselsprosjekter som er helt overmodne for igangsetting?

Statsråd Liv Signe Navarsete [10:26:44]: Spørsmålet om bompengar eller ikkje er ikkje avhengig av finansieringsmåte, sjølv om ein har kravt bompengar på dei OPS-

prosjekta som ein no har hatt i gang. Ein har eksempel, bl.a. frå Sverige, der ein har ein type lånekontor som stiller pengar til disposisjon for utbyggingar. Så eg kan ikkje sjå at det eine skal ekskludere det andre.

Når det derimot gjeld å vere bunden til dei årlege budsjetta, er eg ikkje like samd. Dei tre OPS-prosjekta som ein no byggjer, vil jo belaste dei årlege budsjetta med millionar av kroner – 600 mill. kr, tenkjer eg, i ein 20-årsperiode. Det er klart at det bind opp det årlege budsjettet. Har me ti slike prosjekt, har me kanskje 3 milliardar kr som bind opp årlege budsjett i ti år. Dersom ramma ikkje vert auka, vil ein ikkje ha midlar til å starte opp nye prosjekt etter ei tid. Difor kjem eg tilbake til det som er grunnhaldninga mi i dette spørsmålet, nemleg at det er avhengig av viljen til å løyve over ramma.

Presidenten: Jan Sahl – til oppfølgingsspørsmål.

Jan Sahl (KrF) [10:27:59]: En kjent person sa: En gang skal selv steinene rope. Uten sammenligning for øvrig, og for å si det slik: Vi ser at det ikke bare er politikere som ber om ny kontraktsformer, om OPS og prosjektfinansiering, men etatene gjør det i Nasjonal transportplan. De har sett på de utfordringene vi står overfor. De har sett OPS-prosjekter i funksjon. Nå ber de om prosjektfinansiering og nye kontraktsformer. Jeg vil konsentrere meg om det siste.

Jeg synes det er spennende, det forslaget som ligger i NTP om nye kontraktsformer, der en altså kan tenke seg å se investeringsmidler, vedlikeholdsmidler og annen finansiering i sammenheng og sette ut arbeidet til en entreprenør over en 10–15-årsperiode for å få satt veien i skikkelig stand. Deler ministeren et slikt synspunkt?

Statsråd Liv Signe Navarsete [10:29:03]: Eg har overfor Statens vegvesen tidlegare teke til orde for at me må sjå annleis på investerings- og vedlikeholdsmidlane. Me har eit prosjekt på rv. 3 der me driv breiddeutviding. Her er det eit lite forsøk på det. Dersom me ser dei midlane litt meir i samanheng, kan me få ei heilskapleg utbygging av ein veg der ein bit kanskje må vere ny veg, medan ein stor bit kan handle om å utbetre svingar, altså breiddeutviding av vegen, og trygging av utsette punkt. Der synest eg at Statens vegvesen er på eit veldig godt spor.

Når det gjeld korleis ein skal finansiere dette, vert det ein dialog og diskusjon som me skal ha framover. Men eg synest dei innspela som er komne frå Statens vegvesen på dette punktet, er særdeles interessante. Me har sjølvsagt ein dialog om dette i det vidare arbeidet med Nasjonal transportplan.

Presidenten: Borghild Tenden – til oppfølgingsspørsmål.

Borghild Tenden (V) [10:30:02]: Mitt spørsmål dreier seg også om å få mer samferdsel for pengene. De rød-grønne stanset all form for konkurranseutsetting på jernbane til tross for at rød-grønne ordførere langs Gjøvikbanen fullroser Gjøvikbanen, som nå har 40 pst. flere av-

ganger, høyere punktlighet, større regularitet og er bedre tilrettelagt for funksjonshemmede.

Tilsvarende erfaringer har man også fra Danmark og Tyskland.

Konsernsjef Einar Enger har selv sagt at det å få konkurranse, det skjerper en.

Ser samferdselsministeren at økt konkurranse kan bidra til og gi positiv effekt for mer og bedre jernbane og for den saks skyld vei?

Statsråd Liv Signe Navarsete [10:30:47]: Det går nok nokre skillelinjer mellom dagens regjering og den førre regjeringa, eller opposisjonen, på dette punktet. Tilliten til at også tilsette som arbeider i ein etat underlagt fellesskapet, eller staten, kan gjere ein like god jobb som dei som arbeider i private selskap, er nok større hjå regjeringspartia enn i opposisjonen, som eg opplever har ein sterk mistillit til kva tilsette i statlege verksemdar kan bidra med.

Eg meiner at Gjøvikbana fungerer godt, det er mykje positivt å hente der. Eg har hatt møte med direktøren der for å høyre korleis ein jobbar, og eventuelt få idear frå dei som kan overførast til anna jernbanedrift. Eg er open for å lytte til alle gode innspel om korleis me skal få ei betre og meir effektiv jernbane. Men det ligg ikkje pr. i dag nokon planar om ytterlegare konkurranseutsetjing på jernbanesektoren frå vår side.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

May-Helen Molvær Grimstad (KrF) [10:32:02]: Eg har spørsmål til barne- og likestillingsministeren:

I høyringa om forslag til ny ekteskapslov som var her på Stortinget på måndag, blei det uttrykt stor bekymring for trusfridomens framtidige kår. I forslaget til ny ekteskapslov seier Regjeringa at det er opp til Kyrkja å ta stilling til om ein vil vie likekjønna par. Samtidig seier Regjeringa at dei håpar Kyrkja vil skifte meining og vil vie homofile og lesbiske.

Barne- og likestillingsministeren har uttrykt dette på følgjande måte i avisa Vårt Land:

«Jeg har håp om at også religiøse trossamfunn er på glid i disse spørsmålene.»

Forslaget til ekteskapslov forandrar ekteskapet i sin grunnstruktur. Det blir hevda at dagens skilje mellom ekteskap og partnerskap er diskriminerande. Dersom det er diskriminerande å ha ei ekteskapslov for det forpliktande forholdet mellom mann og kvinne, kor lenge vil det under ein ny rettstilstand vere legitimt å hevde dette tradisjonelle synet utan at samfunnet må slå ned på det som diskriminering?

Landsforeningen for lesbisk og homofil frigjøring meiner at eit trussamfunn, dersom dei mottek statsstøtte, allerede i dag ikkje kan nekte å vie likekjønna par. Mange kyrkje- og trussamfunn opplever eit press frå Regjeringa om å endre syn. Dei er også usikre på kva for konsekvensar det vil få å forfekte at ekteskapet er eit forhold mellom mann og kvinne.

Eg har følgjande spørsmål til statsråden: Vil det bli sett på som diskriminerande at eit trussamfunn ikkje vil vie

lesbiske og homofile? Og kva for konsekvensar vil dette eventuelt kunne få når det gjeld statsstøtte?

Statsråd Anniken Huitfeldt [10:33:52]: Vi har lagt fram forslag om en ny ekteskapslov, og jeg syns det er viktig at alle deltar i diskusjonen om den. Det er åpenbart at Kirken har forandret syn på homofile. I 1952 sa man at dersom man avkriminaliserte dette, ville det føre til at homoseksualiteten kunne få uhyggelig omfang. Kristelig Folkeparti sa da vi vedtok partnerskapsloven i 1992, at dette kan være veldig uheldig, det kan føre til normoppløsning i samfunnet. Så jeg har sett fra mange miljøer at her har vi forandret syn. Det er viktig at vi som samfunnsborgere har meninger om dette.

Men når det gjelder spørsmålet om vi kommer til å pålegge Kirken å vie homofile, vil jeg si at det kommer vi ikke til å gjøre. Vi har respekt for at Kirken har interne diskusjoner om dette. Vi kommer til å delta i disse diskusjonene, det er viktig at vi deltar som samfunnsborgere i disse diskusjonene, men vi vil ikke pålegge Kirken å vie. Men vi har nå laget en lov. Loven er altså klar, så når Kirken er klar, er det også mulig for homofile å bli viet i Kirken.

May-Helen Molvær Grimstad (KrF) [10:35:05]: Eg takkar statsråden for svaret. Det som statsråden då seier, er at Regjeringa ikkje vil leggje noko press på Kyrkja. Kyrkja skal får lov til å styre sitt indre liv. Det kan opplevast som litt frustrerande for ein del kyrkjeleiarar når ein på den eine sida seier at Kyrkja skal få bestemme sjølv, og samtidig seier at ein håpar at Kyrkja endrar syn. Ein kan bli usikker på korleis rammevilkåra vil vere for religionsfriheten framover. Kan ein føle seg trygg på at Regjeringa ikkje vil presse Kyrkja, at Kyrkja sjølv får lov til å styre sitt eige hus, og at det blir respektert utan at ein konsekvent vil prøve å leggje eit press på Kyrkja for å endre syn?

Statsråd Anniken Huitfeldt [10:35:49]: Dette er en viktig verdidiskusjon, og det er viktig at vi som samfunnsborgere og politikere deltar i denne. Kirkens syn har jo forandret seg på mange områder. Kristelig Folkeparti har selv sagt at partnerskapsloven ville føre til en svekkelse av ekteskapets stilling. Det har ikke skjedd etter 1992 – tvert imot ser en at flere gifter seg, og skilsmissetallene går ned. Så jeg syns det er viktig at vi har diskusjon om disse spørsmålene. Hvis Kirken og mange i de kirkelige miljøene føler at denne diskusjonen nærmest er en inngripen, så er den ikke det, men vi skal ha åpne samfunnsdiskusjoner om dette.

I mye av den diskusjonen vi har, blir det sagt at man bør ha ytterligere utredninger, at vi ikke har fått belyst alle sidene ved hva dette kan føre til. Jeg syns det er mye viktigere at vi kan få motforestillinger opp i dagen, slik at vi kan få diskutert. Jeg er sikker på at denne loven kommer til å hjelpe mange mennesker som har hatt store problemer på grunn av sin legning, og jeg har sett at Kirken har møtt homofile med en langt større åpenhet enn det vi har sett de siste årene.

Presidenten: Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – først Ingebrigt S. Sørfohn.

Ingebrigt S. Sørfohn (KrF) [10:37:03]: Av medieoppslag den seinare tida kan me registrera at det har oppstått ei djup uro hos eigarar av kristne friskular, for både ut frå proposisjonen si betoning av omgrepet «diskriminering» og ut frå sterke utsegner frå regjeringshald fryktar desse skuleeigarane at Regjeringa vil setja trusfridomen i fare dersom forståinga av ekteskap som eit forhold mellom mann og kvinne vert definert som diskriminerande og som vranglære.

Det verkar heller ikkje som om Regjeringa heilt har forstått innhaldet i omgrepet «foreldrerett», for foreldretten dreiar seg om foreldra sin valfridom i utdanings- og oppdragsform for borna deira, altså om langt meir enn litt utvida kristendomsundervisning og litt ekstra salmesong. Så mitt spørsmål til statsråden er: Vil friskular som underviser om ekteskapet som eit tilhøve mellom mann og kvinne, verta svartelista og mista statsstøtta?

Statsråd Anniken Huitfeldt [10:37:56]: Spørsmålet om hvordan privatskoleloven skal praktiseres, er et spørsmål som først og fremst skal rettes til kunnskapsministeren. Men jeg vil uttale meg likevel, på allment grunnlag, for vi har jo lover i Norge, og vi har også holdninger som skolen skal formidle.

For en skoleelev mener jeg at det er uheldig hvis man går på en skole hvor man ikke lærer at homofili er noe som praktiseres i det norske samfunnet. Det er naturlig, og dette er noe man vil møte som samfunnsborger. Så jeg synes at norske skolebarn, enten de går i gode private, kristne skoler eller i offentlig skole, skal vite at homofili er naturlig, og at de ikke skal diskriminere eller se ned på mennesker med homofil legning.

Presidenten: Ulf Erik Knudsen – til oppfølgingsspørsmål.

Ulf Erik Knudsen (FrP) [10:39:00]: Denne lovendringen, denne omdefineringen av ekteskapet, skaper stor bekymring hos de forskjellige kirkesamfunnene og de forskjellige religiøse organisasjonene i Norge. Hvis man ser på tidligere uttalelser fra arbeiderpartipolitikere og SV-politikere i Norge, også i regjeringsposisjon, så har man blandet seg inn i biskopansettelser, arbeidsgiverpolitikk og innholdet i skolebøker, og man har truet kirkesamfunn og friskoler med reduserte bevilgninger eller med å frata dem bevilgningene. Statsrådets svar så langt i dag gir oss ingen grunn til å tro at bekymringene ikke er fullt reelle.

I forbindelse med den høringen vi hadde på mandag, ble følgende spørsmål stilt: Vil det vil bli fritaksordninger for barn av kristne foreldre i skoler hvor det skal undervises om den nye ekteskapsloven? Og: Vil det bli fritaksordninger for kristne lærere som ikke føler seg hjemme i den definisjonen av ekteskapet Regjeringen har lagt opp til?

Statsråd Anniken Huitfeldt [10:40:07]: Når det gjelder praktisering av regelverket i privatskoleloven og ordninger for tildeling av statsstøtte til privatskoler, er det spørsmål som skal rettes til kunnskapsministeren.

Nå har vi jo hatt en diskusjon i Stortinget, og vi har inngått et forlik om en ny ordning i forholdet mellom stat og kirke. Vi går stadig i retning av å gi Den norske kirke mer indre selvstyre. Men det gjør ikke at vi ikke ønsker en allmenn og bred diskusjon om viktige verdispørsmål innenfor Kirken.

Jeg er trygg på at de kristne privatskolene vi har i dag, er opptatt av å gi barn og unge en ballast for å delta i det samfunnet vi har. Men det samfunnet de ungene skal ut i, er et helt annet når det gjelder homofile, enn det samfunnet vi så for 20–30 år siden. Så disse ungene må vite at homofile er en del vårt samfunn, og de må også være forberedt på å møte barn som har homofile foreldre. Det er en viktig del av allmenndannelsen i vårt samfunn.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Trine Skei Grande (V) [10:41:35]: Jeg har et spørsmål til fiskeri- og kystministeren.

Gjennom forvaltningsplanen for Lofoten og Barentshavet åpner Regjeringa for rekordstore areal for petroleumsvirksomhet i nordområdene. Vi opplever nå at konfliktnivået mellom oljeinteresser på den ene siden og fiskeri- og miljøinteresser på den andre siden er i ferd med å tilspisse seg. Statsrådens partifelle og energipolitisk talsmann i Arbeiderpartiet, Tore Nordtun, har tatt til orde for et prinsippvedtak om å åpne for petroleumsvirksomhet i havområdet utenfor Lofoten og Vesterålen når nytt stortingsvalgprogram skal vedtas i Arbeiderpartiet. Det er faktisk ett år før utredningsarbeidet gjennom forvaltningsplanen, som skal være grunnlaget for havområdets framtidige status, er ferdig.

Fiskeriministeren leder dette programarbeidet som nestleder i Arbeiderpartiet. Mitt spørsmål er: Deler fiskeri- og kystministeren kystbefolkningas og fiskernes skepsis til petroleumsvirksomhet i havområdet utenfor Lofoten og Vesterålen, eller vil hun som partifellen Nordtun åpne for petroleumsaktivitet i dette sårbare havområdet?

Statsråd Helga Pedersen [10:42:52]: Da Regjeringa la fram forvaltningsplanen for Barentshavet, uttalte Fiskerilagens leder, Reidar Nilsen, dagen etterpå at her hadde fiskerinæringen fått gjennomslag på alle punkter. Jeg mener at den forvaltningsplanen vi la fram, var en veldig god balanse mellom de ulike interessene og de ulike næringene som bruker Barentshavet.

Så skal vi komme tilbake til områdene utenfor Lofoten og Vesterålen i 2010, når forvaltningsplanen skal revideres, og når vi har hentet inn det kunnskapsgrunnlaget vi har sagt vi skal hente inn om sjøfugl, seismikk og bunnkartlegging.

Når det gjelder programmet til Arbeiderpartiet, skal vi ha en åpen og inkluderende prosess der alle som har meninger om denne saken, skal få komme til orde. Men heller

ikke i programprosessen har vi så langt konkludert i det spørsmålet.

Trine Skei Grande (V) [10:43:50]: Jeg takker for svaret. Sjøl om man har kommet langt, mener man, i Barentshavet, så er Lofoten og Vesterålen et ganske mye mer sårbart område. Man har skjernet det tidligere, og det er også et viktig kystnært område som er med på å vise et bilde av Norge. Spørsmålet mitt til statsråden er om hun deler den bekymringa som er, fordi dette området er spesielt, og om hun tror at fiskerierorganisasjonene kan være like glade og uttrykke like mye glede når planene kommer for dette området, som det hun refererer til for Barentsområdet.

Statsråd Helga Pedersen [10:44:27]: Jeg kan ikke stå her og forskuttere utfallet når det gjelder Lofoten og Vesterålen, men jeg kan i hvert fall forsikre representanten Skei Grande om at fiskeriinteressene vil bli veldig godt ivaretatt i prosessene fram til beslutningen blir tatt. Det er helt uaktuelt at Regjeringen faller ned på en beslutning der man setter fiskerinæringen på spill. Vi skal hensynta fiskeri- og miljøinteresser utenfor Lofoten og Vesterålen i samme grad som man har gjort for Barentshavet.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – først André N. Skjelstad.

André N. Skjelstad (V) [10:45:24]: Fiskeriministerens kollega olje- og energiminister Åslaug Haga innrømmer at arealkonfliktene mellom oljeindustrien og miljø- og fiskeriinteressene tilspisser seg. Fiskeriministeren har så langt ikke vært på banen i forhold til fiskernes interesser. Oljedirektoratet har nå foreslått å lyse ut 104 nye konsesjoner for leting etter olje og gass. Flere av konsesjonene er i sårbare havområder, i viktige gyteområder for fisken. Forslaget har blitt møtt med massiv kritikk fra miljø- og fiskerierorganisasjonene. Kan fiskeriministeren garantere at hun vil ivareta fiskernes interesser når Regjeringen tar stilling til det endelige omfanget av letearealet gjennom 20. konsesjonsrunde?

Statsråd Helga Pedersen [10:46:07]: Når det gjelder forvaltningsplanen for Barentshavet og oppfølgingen av den, herunder skyting av seismikk, følger Regjeringen opp det stortingsflertallet bestemte da meldingen ble behandlet i Stortinget. Fiskeri- og kystdepartementet har et meget godt samarbeid med Olje- og energidepartementet når det gjelder tildeling av nye arealer og hvilke vilkår som skal knyttes til oljenæringen, og er meget godt fornøyd med den prosessen. Vi har også hatt flere arbeidsgrupper i gang nå som handler om hvordan man i fellesskap skal bruke arealene, der både underliggende direktorat og de berørte næringene selv har vært representert.

Presidenten: Ivar Kristiansen – til oppfølgingsspørsmål.

Ivar Kristiansen (H) [10:47:05]: Det har vært bred enighet om prosedyren i forbindelse med forvaltningspla-

nen. Det er også en misforståelse hvis noen tror at fiskerinæringen går imot letevirkosomhet i områdene Lofoten–Vesterålen–Sør-Troms. Men hele den tilnærmingen som Regjeringen utøver, bærer preg av intern strid, som skaper konflikter, og som igjen skaper dårlig kommunikasjon ikke minst med fiskerinæringen. Seismikk, som hovedspørsmålsstilleren var inne på, er ett sånt eksempel. Den dårlige kommunikasjonen – for ikke å si ingen kommunikasjon – skaper en dyp konflikt, som skaper motstand. Vil fiskeriministeren nå sørge for at det kommer på plass dialog med norsk fiskerinæring, slik at prosedyren og gjennomføringen av forvaltningsplanen kommer på skinner igjen?

Statsråd Helga Pedersen [10:48:05]: Jeg tror at uansett hvordan man tilrettelegger for dialog og prosesser, vil det alltid til syvende og sist være ulike syn på hvor stort omfang petroleumsnæringen skal ha i Norge, og hvor den skal slippe til. Når det er sagt, vil jeg si at Fiskeri- og kystdepartementet har et veldig tett og godt samarbeid med Olje- og energidepartementet når det gjelder å avklare de spørsmålene det i de siste månedene har vært store diskusjoner rundt, spesielt knyttet til seismikkskyting. Det har vært flere arbeidsgrupper i gang. En har kommet med forslag til hvordan man bedre kan bekjentgjøre erstatningsordninger, og har også foreslått nye krav, bl.a. til at det skal være fiskerikyndige om bord i seismikkfartøylene, at fiskefartøylene bestandig skal ha forrang til felt og andre konkrete tiltak. De vil nå bli fulgt opp både i Fiskeri- og kystdepartementet og i Olje- og energidepartementet. Så fiskerinæringen kommer i aller høyeste grad til å bli hensyntatt også i det videre arbeidet.

Presidenten: Line Henriette Holten Hjemdal – til oppfølgingsspørsmål.

Line Henriette Holten Hjemdal (KrF) [10:49:17]: I Lofoten og Vesterålen finner vi de beste gyte- og oppvekstvilkår for fisken. Derfor har Kristelig Folkeparti sagt at i dette området må vi ha petroleumsfrie soner, fordi dette er et så viktig område med tanke på framtiden vår. Vi kan jo bare se i dagens nyhetsbilde at fisk blir trukket fram som en viktig del i den matkrisen verden er inne i.

Denne våren skal det skytes mye seismikk utenfor Lofoten. Representanter for Norges Kystfiskarlag kaller denne skytingen for teppebombing – den er skjult for oss, ja, men fisken merker den. Det er kanskje også derfor årsmøtet til fiskeri- og havbruksnæringen i forrige uke sa nei til petroleumsvirkosomhet i de sårbare områdene i nord. 100 milliarder kr er oljen i dette området anslått til. Mitt spørsmål er: Er statsråden villig til å ofre Norges mest verdifulle fiskeressurser samt Lofoten som et viktig turistmål for et kortvarig oljeeventyr til en prislapp av 100 milliarder kr?

Statsråd Helga Pedersen [10:50:26]: Jeg føler kanskje at spørsmålsstilleren her inviterer meg til å forhåndskonkludere på hva vi har tenkt å gjøre med områdene utenfor Lofoten og Vesterålen, men det har jeg ikke tenkt å gjøre. Vi skal ha en grundig prosess fram til 2010, og det er åpen-

bart at fiskerinæringens synspunkter vil bli nøye vurdert og lyttet til, på samme måte som man gjorde da man utarbeidet forvaltningsplanen for Barentshavet, altså runde 1. Uansett hvordan konklusjonene blir, skal vi selvfølgelig legge til rette for at fiskerinæringen og oppdrettsnæringen er næringer vi kan leve av i kommende generasjoner også etter at petroleumssressursene har tatt slutt. Fiskerinæringen har ikke enerett på å ha synspunkter i dette spørsmålet, men den skal lyttes til.

Presidenten: Da går vi videre til neste hovedspørsmål.

Ulf Erik Knudsen (FrP) [10:51:28]: Nylig hadde vi en stor debatt om at pappaer må ta større del i barnas oppvekst. Blant annet ble det diskutert hvor stor del pappaer skal ha av svangerskapspermisjonen. Vår nye barne- og likestillingsminister var sterkt engasjert i debatten.

Nå har visst også Barnelovutvalget kommet med en anbefaling om at skilsmissebarn skal se mer til begge foreldre. Mange skilsmissebarn ser lite til sin far.

Til behandling i Stortinget nå ligger et forslag om en felles ekteskapslov for homofile og heterofile. Denne loven åpner for assistert befruktning for lesbiske par. Den frarøver barnet muligheten til å kjenne sin far i oppveksten. Den nye loven skal visst sette en stopp for diskriminering av homofile, men det er viktig ikke å glemme barna i denne prosessen. Det er de som blir diskriminert dersom staten frarøver dem retten til å ha en far. Far er faktisk mer enn en sædcelle i en spermбанк. Dette må være et klart brudd på FN's barnekonvensjon, som i artikkel 7, punkt 1, sier at barnet «så langt det er mulig», skal ha «rett til å kjenne sine foreldre og få omsorg fra dem». Og artikkel 18, punkt 1, fastslår at «begge foreldre har et felles ansvar for barnets oppdragelse og utvikling». Det er også slik at en ny lov vil være et brudd med Europarådets konvensjon for adopsjon.

Fremskrittspartiet beskyldes ofte i innvandringsdebatter for å bryte internasjonale konvensjoner. Ingen har så langt påvist det klart, men vi beskyldes ofte for det. Men her har man altså et åpenbart brudd på internasjonale konvensjoner, utført av Regjeringen.

Presidenten: Presidenten går ut fra at spørsmålet blir stilt til barne- og likestillingsministeren.

Ulf Erik Knudsen (FrP) [10:53:25]: Det var det jeg prøvde å indikere, president.

Presidenten: Det er ikke naturlig at det går til fiskeriministeren, mener jeg!

Statsråd Anniken Huitfeldt [10:53:32]: Regjeringen har jo foretatt grundige utredninger av hvorvidt dette er i tråd med internasjonale konvensjoner, og de barnerettslige konsekvensene av en ny ekteskapslov har vært gjennomgått, også de internasjonale konsekvensene. Så dette har vært grundig utredet. Men det som er realiteten her, er jo at det fødes mange barn med lesbiske foreldre i dag, og jeg regner med at Ulf Erik Knudsen og mange av hans

kolleger har hatt besøk på Stortinget av barn som har lesbiske foreldre. Mange av disse barna blir til ved klinikker i Danmark og i andre land. Dersom vi gir lesbiske muligheten til å bli inseminert i Norge, vil barnet ha mulighet til å kontakte sin biologiske far når han eller hun har fylt 18 år, og derfor vil det å få dette inn i det norske lovverket styrke disse barnas rettigheter sammenlignet med det som er situasjonen i dag.

Ulf Erik Knudsen (FrP) [10:54:38]: Jeg har gleden av å ha en tre måneder gammel sønn hjemme. Han sitter kanskje og ser på denne sendingen på tv sammen med sin mor – han skjønner sikkert ikke så mye av det. Jeg understreker selvfølgelig at jeg mener at homofile helt sikkert er gode omsorgspersoner, men det jeg mener det er viktig å ta hensyn til, er at barn skal ha rett til å kjenne sin far og også vokse opp i kontakt med far, ikke som statsråden sier, møte far først når man er 18 år. Og det bør ringe en bjelle, eller rettere sagt en alarmklokke, hos statsråden når vi er i ferd med å bryte internasjonale konvensjoner om barns rettigheter, i hvert fall ifølge svært mange av dem som har sett på disse konvensjonene. Fremskrittspartiet ønsker et gjennomført barneperspektiv, der barns rettigheter står i sentrum når vi lager lovene, og ikke voksnes ønsker og krav.

Mitt spørsmål til statsråden er: Blir det ikke feil når man gjør ønsket om å få barn til en rettighet til å få barn?

Statsråd Anniken Huitfeldt [10:55:43]: Jeg har hatt gleden av å møte en meget talefør 18-åring. Hun er elevrådsleder på Nesodden videregående skole, Sofie heter hun. Og det hun sier, som er oppvokst med to lesbiske mødre, er: Slutt å kalle dine egne fordommer for omtanke for meg! Hun er oppvokst med to lesbiske mødre, hun kan vise til forskning som viser at disse barna ikke lider i forhold til andre barn. Vi har altså ingen kunnskap om at disse barna har det vondt. Tvert imot er jo dette barn som er svært ønsket, og vi har ikke noe grunnlag for å si at lesbiske mødre er noe dårligere enn deg og meg.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – først Karin S. Woldseth.

Karin S. Woldseth (FrP) [10:56:34]: I høringen om ekteskapsloven på mandag hevdet en av høringsinstansene at en sædcelle er ingen far. Det er vi vel for så vidt enige om alle sammen. Men mange av oss vil nok hevde at opphavet til sædcellen er far. Støtter statsråden utsagnet om at biologisk opphav ikke er far? Og i så fall, kan statsråden forsikre oss om at Norge ikke er i ferd med å bryte barnkonvensjonens artikkel 7 om barns rett til å kjenne sine foreldre, særlig også med tanke på at man i proposisjonen sier at det er helt greit for lesbiske å reise til Danmark, til tross for at man vet at i Danmark er donor ukjent?

Statsråd Anniken Huitfeldt [10:57:27]: Det er ikke forbudt for lesbiske par å reise til Danmark, men vi mener at vi vil få dette inn i bedre former, mer kontrollerte former, dersom vi tillater dette også i Norge. Når det gjelder

spørsmålet om farskap, er det jo også slik i norsk lov at biologisk far ikke automatisk får rett til farskap. Ved adopsjon vil andre enn den biologiske far få rollen som far. Vi har jo også regler i Norge i dag for at enslige kan adoptere, og jeg synes det er relativt krevende prinsipielt sett å si at en lesbisk mor får lov til å adoptere, men i det øyeblikk hun inngår partnerskap eller ekteskap, som hun nå vil få anledning til, ja, så er hun automatisk uegnet. Det mener jeg er prinsipielt meget krevende å argumentere for. Og det finnes altså ikke grunnlag for det som er Fremskrittspartiets påstand, at dette er i strid med internasjonale konvensjoner. Vi har hatt en meget grundig gjennomgang av dette.

Presidenten: May-Helen Molvær Grimstad – til oppfølgingsspørsmål.

May-Helen Molvær Grimstad (KrF) [10:58:40]: Vi er kjent med at det er homofile og lesbiske som har barn i Norge i dag, og at mange av disse barna ikke er godt nok sikra juridisk. Det er viktig å sikre alle barn ein god og trygg oppvekst, uansett korleis dei vaksne innrettar sine liv. Men det som er oppsiktsvekkjande, er at Regjeringa, når ho legg fram eit forslag til ei ny ekteskapslov, seier at det er heilt likegyldig kva rammevilkår vi legg til rette for i framtida. Når vi på barnehagefronten er opptekne av at det skal fleire menn inn i barnehagen, og på skulefronten seier at vi vil ha fleire mannlege lærarar inn i skulen, er ikkje det fordi barna ikkje har kontakt med menn på fritida, men fordi kvinner og menn er forskjellige, og at det er viktig at dei får ulike rollemodellar, med tanke på at ein kan ta frå mange barn ei moglegheit. Kjønnskvoteringsdebatten er vi opptekne av, men i samlivet skal vi ikkje ha noka kvotering i forhold til å leggje til rette for menn og kvinner når det gjeld barns oppvekst. Eg synest det er oppsiktsvekkjande at Regjeringa ikkje ser betydninga av ein mann for barns oppvekst.

Statsråd Anniken Huitfeldt [10:59:48]: Vi har ingen kunnskaper om de påstandene om lesbiske mødre som representanten her gir uttrykk for. Homofile har blitt møtt med mange fordommer gjennom mange år, og både mitt og andre partier i denne salen har skiftet syn. Vi har gradvis gått i retning av å si at dette er mennesker som deg og meg, som har like gode omsorgsevner som andre. Det er ikke grunnlag for å si at barn som har vokst opp med to mødre eller to fedre, har fått en dårligere form for omsorg enn andre. Dette er foreldre som er veldig motiverte for foreldreskap, og de gjør en utmerket jobb. Jeg er sikker på at Molvær Grimstad har hatt anledning til å møte noen av disse barna og har sett den omsorgen disse barna får. Jeg mener at dette er et område i samfunnet hvor vi gradvis har skiftet mening, og Kristelig Folkeparti har jo også skiftet mening i noen av disse spørsmålene. Jeg er sikker på at om noen år vil vi se på dette som helt naturlig. Jeg er også sikker på at barn som vokser opp i dag, får høre om et helt annet syn på dette enn det representanten og jeg fikk da vi gikk på skolen.

Presidenten: Vi går til siste hovedspørsmål.

Olemic Thommessen (H) [11:01:04]: Jeg har et spørsmål til barne- og likestillingsministeren.

I snart tre år har denne regjeringen sittet, og vi har hatt ganske kraftige kontroverser når det gjelder barnevernet. Vi ser et barnevern i vårt land som er i krise. Man skal gjøre en rekke ting samtidig: Man skal spare penger. Man skal bringe en organisasjon inn i folden. Man skal ta ideologiske grep som skal gjøre at vi får et ensidig statlig barnevern i fremtiden.

Høyre har gang på gang overfor ulike statsråder i Barne- og likestillingsdepartementet påpekt at dette er feil kurs. Nå ser vi resultatene. Vi ser at køene øker, er tiltakene de trenger, og vi ser også mange eksempler på at det fra kommunene klages over at de tiltakene man får, ikke er godt tilpasset, og at det er for store avstander mellom kommune og der barna bor.

Vi ser kort og godt en regjering som prioriterer barna ganske lavt i sitt grep om barnevernspolitikken. Det er påfallende for en liten gruppe som vi vel med rette må kunne si virkelig er blant de aller svakeste. Vi snakker om en gruppe på kanskje 1 000–1 500 barn. De skal altså måtte betale regningen for en regjering som prioriterer ideologi på første plass. Det er åpenbart at Regjeringen synes det er viktigst å komme vekk fra de private plassene. På andre plass prioriteres økonomi, og så aller nådigst på tredje plass synes man at barna skal få en plass i køen. Jeg må virkelig spørre statsråden om dette er en politikk for de aller svakeste.

Statsråd Anniken Huitfeldt [11:03:07]: Vi har et godt barnevern i Norge, et barnevern som likevel kan bli enda bedre. I all hovedsak følger vi opp det den forrige regjeringen satte i gang, med en barnevernsreform som la mye større vekt på tiltak i nærmiljøet og overgang til fosterforeldre. Det som kom fram i Riksrevisjonens rapport, var at vi i stor grad har nådd målene, men at da reformen ble vedtatt i 2004 – det var en meget god reform – var den underbudsjettet. Den var ikke fulgt opp med nok penger. Derfor har denne regjeringen brukt masse penger på å øke bevilgningene til barnevernet, for å gi barna et langt bedre tilbud enn det som var mulig med de budsjetttrammene som den forrige regjeringen la opp til.

Vi er også opptatt av å styrke kvaliteten, og derfor har vi lagt langt større vekt på skolering av fosterforeldrene. Vi har fått god tilbakemelding på at den muligheten som fosterforeldrene nå får til å få økt kompetanse, har vært viktig.

Når det gjelder spørsmålet om vi prioriterer ideologi framfor barnas beste, er det ingen ting i de statlige retningslinjene som tilsier det. Dersom det i et fylke eller en region finnes kun private institusjoner, skal disse benyttes. Men det som har vært viktig for oss, er at de pengene vi bruker på barnevernet, ikke skal gå i private lommer i så stor grad som det vi har sett tilfeller av tidligere. Vi ønsker en dreining over mot flere fosterhjem, over mot flere statlige og ideelle institusjoner, men det er ingen forbud

i dagens regelverk. Det å bruke private og kommersielle institusjoner gjøres også i omfattende grad. Jeg synes det er interessant å høre at representanten for Høyre så til de grader argumenterer for kommersielle institusjoner, når man i privatskolepolitikken f.eks. mener at det skal forbys. Jeg støtter en dreining mot flere ideelle organisasjoner og offentlige institusjoner, men vil bruke private institusjoner som et supplement.

Olemic Thommessen (H) [11:05:12]: Poenget er at statsråden og Regjeringen kjører et race mot de private institusjonene, uavhengig av at det finnes et godt alternativ. Jeg står her med disponeringsbrevet til regionene. Her står det bl.a.:

«For i størst mulig grad å unngå kjøp av private plasser, skal regionene i slike tilfeller alltid undersøke om det finnes ledige plasser i andre nærliggende regioner.»

Det er klart at det betyr at man heller skal flytte barn. Man skal kanskje heller reise mange fylker i avstand, langt fra hjemme, enn velge en privat institusjon i nærområdet. Vi vet også at når det gjelder fosterhjems plasser, som det er stor mangel på, går man ikke inn i forhold til de private ordningene. Det er ikke snakk om noen cowboyer som tar seg overbetalt. Det har vi rensket opp i, og det har staten alle muligheter til å holde på god avstand. Staten er eneste kjøper, og det skulle bare mangle om ikke staten kan få gode løsninger.

I region sør tolker man det kort og godt slik, og her står det, i et helt eget avsnitt:

«Det skal ikke foretas kjøp av private fosterhjems plasser.»

Statsråd Anniken Huitfeldt [11:06:23]: I tildelingsbrevet til Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet for 2005, som var under den forrige regjeringen, ble det gitt direktiver om at man skal redusere kostnadsveksten i barnevernet gjennom å bidra til en gradvis overgang fra bruk av dyre institusjonstiltak til bruk av effektive familie- og nærmiljøbaserte tiltak. Det er den samme politikken vi følger opp nå.

Når det gjelder bruk av private fosterhjem, er det veldig få. Det er 200 i dag, mens vi har over 7 000 i offentlig regi. Dersom det finnes private fosterhjem som er gode til å ta imot barn og unge, vil vi benytte dem. Det er ingen ideologiske skranker i vårt regelverk om dette.

Når det gjelder bruk av private institusjoner i den regionen det vises til, har det i denne regionen vært inngått avtaler med private fosterhjem. Så de påstandene som representanten Thommessen kommer med her, er ikke i tråd med de retningslinjene som etaten er underlagt.

Presidenten: Det bli oppfølgingsspørsmål – først Kari Lise Holmberg.

Kari Lise Holmberg (H) [11:07:28]: Statsråden er kjent med at i Skien kommune er det private institusjoner som har ledige familier, men at Barne- ungdoms- og familieetaten nekter kommunen å bruke dem. Barnevernet har flere eksempler på saker hvor barn må vente altfor lenge

som følge av at den statlige etaten ikke klarer å skaffe fosterhjem. Dette er statusen. Dette er virkeligheten. Og det skyldes at Bufetat nekter barnevernet å bruke private tiltak.

I mitt skriftlige spørsmål om dette til statsråden ble det svart fra statsrådets side at statlige tiltak skulle komme først, så skulle man se på økonomien, og så, på tredjeplassen, som Olemic Thommessen sa, skulle man tenke på barnets beste. Barnets beste er altså ifølge statsråden henvist til tredjeplass. Mener statsråden virkelig at dette er i tråd med barnevernsloven? Er det ikke barnets beste som skal komme først?

Statsråd Anniken Huitfeldt [11:08:28]: Det er helt riktig som representanten Holmberg sier, at barnets beste skal komme først, og jeg har altså ikke skrevet det i mitt svarbrev til Stortinget at barnets beste kommer på tredjeplass. Det er selvsagt barneloven som skal gjelde.

Når det gjelder bruk av institusjonsplasser og fosterhjem, har vi sagt at statlige tiltak skal prioriteres øverst. Så vi vil bruke, og vi bruker også, mange ideelle organisasjoner, og så vil vi prioritere kommersielle tiltak nederst, fordi vi har sett at mange av disse har tatt store overskudd. Men vi bruker jo mange private institusjoner. Halvparten av de institusjonsplassene vi bruker, er private. Så å si at vi setter ideologi foran barnets beste her, medfører altså ikke riktighet.

Presidenten: Karin S. Woldseth – til oppfølgings-spørsmål.

Karin S. Woldseth (FrP) [11:09:28]: De av oss som har fulgt med i barnevernspolitikken i Norge i flere tiår, vil nok huske at på midten av 1990-tallet valgte man å bygge ned de fylkeskommunale institusjonene fordi man ønsket å satse på private tilbud. Nå, ti år senere, sender man så ut signaler – som man hørte representanten Thommessen klart og tydelig redegjøre for – om at man i minst mulig grad og helst ikke skal bruke private barnevernsinstitusjoner. Mener statsråden at dette er en måte å gi forutsigbare rammer på til dem som driver private barnevernsinstitusjoner, og, ikke minst, mener statsråden – som vi hørte – at dette er risikobarn? Mener statsråden at dette er et forsvarlig nivå å legge seg på, at man altså heller enn å tilby disse barna et privat tilbud velger å la dem vente kanskje i hjem der de ikke får omsorg i det hele tatt?

Statsråd Anniken Huitfeldt [11:10:36]: Vi har jo de siste årene lagt vekt på strenge kvalitetskriterier for godkjenning av institusjoner, så det er en vesentlig forbedring fra 1990-tallet. Vi har også hatt en overgang til mer hjemmehaserte tiltak og til tiltak i fosterhjemmene. Det er altså barnets beste som har vært avgjørende i den omdreiningen, for vi har sett at mange av de barna som har vokst opp i institusjoner, ikke har klart seg så godt i samfunnet som det vi har ønsket. Men så har vi i den siste tiden fått mange innspill fra folk som har jobbet i institusjoner, på at vi kanskje ikke har gitt dem nok oppmerksomhet.

Noen barn vil være deler av sin barne- og ungdomstid

på institusjoner, og spesielt kan dette være aktuelt for mange ungdommer. Men vi har jo nå bygd opp noen gode institusjoner. Vi har lagt strenge kvalitetskriterier til grunn, og vi har jo bl.a. sett at i Nord-Norge, som før hadde få institusjoner, har de fått flere institusjoner, slik at færre trenger å flytte langt.

Vi setter barnas beste først, og derfor har vi sikret kvaliteten ved institusjonene i langt større grad enn tidligere.

Presidenten: May-Helen Molvær Grimstad – til oppfølgings-spørsmål.

May-Helen Molvær Grimstad (KrF) [11:11:52]: Ein gjennomgang som Kristeleg Folkeparti har gjort, viser likevel at stadig fleire rusomsorgs-, barneverns- og rehabiliteringsplassar som er drivne av ideelle organisasjonar, blir lagde ut på anbod, trass i at nabolanda Sverige og Danmark i stor grad utnyttar det rommet som EU-reglane gir for unntak av denne typen tenester. Anbodspolitikken truar tilbodet frå dei frivillige organisasjonane, og eg håpar at statsråden lyttar til mange av desse organisasjonane. For ønskjer vi å misse mangfaldet? Vi ønskjer at korkje barn eller eldre skal få oppleve at heimen deira går konkurs, sjølv om dei bur på ein institusjon. Derfor er spørsmålet om statsråden vil vere med og sjå på det forslaget som Kristeleg Folkeparti har fremja i Stortinget om at frivillige organisasjonar som yter helse- og omsorgstenester, skal bli unnatekne frå anbodskravet, for noko må gjerast dersom vi framleis ønskjer å ha eit mangfald innanfor dette tilbodet.

Statsråd Anniken Huitfeldt [11:12:55]: Kristelig Folkeparti har i mange sammenhenger vært opptatt av de ideelle organisasjonene og de institusjonene disse driver. Derfor prioriterer vi også disse foran de kommersielle private institusjonene. Men jeg tror det er nødvendig, slik representanten her legger vekt på, å gå opp grensegangen mellom ideelle og kommersielle institusjoner og organisasjoner, for vi vet jo at mange av kollektivene f.eks. har et ideelt formål og ikke kan betegnes som private aktører som har kommersielle interesser. Også mange familiedrevne institusjoner som er mindre, har en ideell karakter. Så svaret på representantens spørsmål er ja, vi vil se på dette regelverket, og vi bør også se på grenseoppgangen mellom ideelle organisasjoner og kommersielle aktører, om den grensen er satt på riktig sted i dag.

Presidenten: Trine Skei Grande – til oppfølgings-spørsmål.

Trine Skei Grande (V) [11:13:52]: Statsråden vil tydeligvis gå inn og se på store deler av dette, og da har jeg lyst til å spørre om et annet aspekt ved det samme og om statsråden også ønsker å se på det, for vi ser nå en stor vridning fra institusjonsplasser og over til fosterhjem, som sikkert i mange tilfeller er kloke ordninger, men som kanskje ikke bør være et fanatisk valg, for institusjon kan også funke godt for mange barn.

Vi har sett at vi nå begynner å sette store krav til institusjonene, men vi har veldig dårlig tilsyn når det gjelder fosterhjem. Vi ser at vi har vært veldig gode til å lære av alle de feilene som har skjedd på institusjonene, mens fosterhjemmene nærmest ber på sine knær om å få tilsynsordninger. Det er bare de fosterhjemmene som er veldig aktive, som faktisk får det. Vil statsråden gjøre noe med det?

Statsråd Anniken Huitfeldt [11:14:57]: Når det gjelder tilsynsfører til fosterhjem, har disse tallene ikke vært gode nok. Vi har satt i verk tiltak som gjør at vi nå har flere tilsynsførere enn før, men de siste tallene jeg har fått oversikt over, viser at 10 pst. av fosterhjemmene i dag ikke har tilsynsfører. Det må vi selvsagt se meget alvorlig på, og vi må få til en ordning med tilsynsfører for dem som har krav på det.

Men det som også er viktig, og som vi legger vekt på i barnevernet, er at samtalen mellom tilsynsfører og barnet skal være gode. Derfor har vi gitt ut en veileder som skal gi hver enkelt tilsynsfører muligheten for en god dialog med det enkelte barn. Så ved siden av å få på plass flere tilsynsførere legger vi vekt på å styrke kompetansen til den enkelte tilsynsfører.

Presidenten: Den muntlige spørretimen er nå omme, og vi går over til den ordinære spørretimen.

Ordinær spørretime

Presidenten: Det blir noen endringer i den oppsatte spørsmålslisten, og presidenten viser i den sammenheng til den oversikt som er omdelt på representantenes plasser i salen.

De foreslåtte endringene i dagens spørretime foreslås godkjent. – Det anses vedtatt.

Endringene var som følger:

Spørsmålene 5 og 6, fra henholdsvis representantene Per Roar Bredvold og Elisabeth Aspaker til forsvarsministeren, utsettes til neste spørretime, da statsråden er bortreist.

Spørsmål 7, fra representanten Martin Engeset til miljø- og utviklingsministeren, utsettes til neste spørretime, da statsråden er bortreist.

S p ø r s m å l 1

Svein Flåtten (H) [11:16:16]: Mitt spørsmål til finansministeren er følgende:

«Kredittilsynet konsentrerer, ifølge media, sine undersøkelser og oppfølginger til de små aktører i finansmarkedet. Det tyder på at aktørene i markedet behandles ulikt ut fra sin størrelse, med de følger det får for konkurransesituasjonen.

Er det en situasjon statsråden ønsker eller vil vurdere nærmere?»

Eirin Faldet hadde her overtatt presidentplassen.

Statsråd Kristin Halvorsen [11:16:59]: Etter kredittilsynsloven skal Kredittilsynet føre tilsyn med de institusjonene som er underlagt tilsyn. Finansdepartementet er overordnet myndighet for Kredittilsynet og gir overordnede føringer for Kredittilsynets prioriteringer i styringsdialogen. Departementet legger vekt på at Kredittilsynet innen disse overordnede rammene har et selvstendig ansvar for å prioritere sine tilsynsressurser.

Det har vært redegjort for Kredittilsynets tilsynsarbeid i budsjettene og i de årlige meldinger til Stortinget, senest i Kredittmeldingen for 2007, som ble lagt fram sist fredag, der Kredittilsynets årsmelding fulgte med som uttrykt vedlegg.

På finansområdet rettes en betydelig del av tilsynsarbeidet mot de største finansinstitusjoner, der eventuelle økonomiske problemer kan få størst betydning for finansiell stabilitet, og det er eksempler på at store aktører har fått kritiske merknader fra Kredittilsynet.

På verdipapirområdet trådte ny verdipapirhandellov i kraft 1. november i fjor, noe som bl.a. innebar at investeringsrådgivere må ha konsesjon som verdipapirforetak. Loven inneholder også en rekke konkrete investorbekyttelsesregler som rådgiverne må forholde seg til. Over 60 nye foretak har fått konsesjon som verdipapirforetak, og tilsynet med disse aktørene er prioritert i Kredittilsynets virksomhetsplan for 2008.

Kredittilsynet har opplyst at det i forbindelse med behandlingen av konsesjonssøknadene bl.a. er avslørt svak produktkunnskap hos en rekke ledere og ansatte i de nye foretakene, samt mangel på den erfaring og normforståelse som en finner hos de mer etablerte aktørene. Det har vært eksempler på salg av kompliserte produkter direkte til vanlige sparekunder, til dels med uforholdsmessig høye provisjoner og med et stort innslag av lånefinansiering. Kredittilsynet varslet derfor i ett tilfelle tilbakekall av konsesjonen, og dette foretaket valgte å levere inn sin konsesjon som verdipapirforetak. Dette foretaket var størrelsesmessig nummer to eller tre i denne delen av sparemarkedet.

Vi har også fått opplyst at Kredittilsynet har hentet inn materiale fra de verdipapirforetakene som i størst utstrekning driver investeringsrådgivning overfor vanlige sparekunder. Foreløpige undersøkelser har avdekket forhold som Kredittilsynet må se nærmere på. Kredittilsynet vil også følge opp de store bankenes virksomhet på disse områdene.

Svein Flåtten (H) [11:19:40]: Jeg oppfatter statsrådens svar dit hen at de overordnede føringene legges av Finansdepartementet. Det er min oppfatning at det å gå på f.eks. bare mindre og nyetablerte selskaper ville være en overordnet føring. Nå hører jeg statsråden si at man også vil undersøke de større bankene. For det som ligger bak her, er jo, som statsråden peker på, hensynet til sparerne, investorene osv. – den vanlige mannen i gata.

Det er helt opplagt at det er de store bankene som har

volumet og mengden av kundene. Jeg finner det derfor påfallende at man også i avisene markedsfører dette som en sterk offensiv mot enkelte segmenter av tilbyderne. Og jeg skulle ønske at statsråden ville være litt sterkere og si at også hun synes at de store inngår like mye som de små i dette.

Statsråd Kristin Halvorsen [11:20:50]: Det jeg kan si veldig tydelig, er at premissene for det spørsmålet som Flåtten har stilt, ikke stemmer, og det framgår av mitt svar. Det er ikke slik at man plukker ut de små og konsentrerer seg om dem. Det er, som det er redegjort for i svaret, slik at det på finansområdet selvfølgelig er de store aktørene som følges veldig nøye, som Kredittilsynet har meldt om. Men fordi vi har gjort endringer i verdipapirhandelloven, slik at det nå er mange flere som skal ha konsesjon etter dette, og fordi vi ser at det er mange som ikke forstår hva slags forpliktelser de nå har, må det gjøres en ekstra innsats overfor dem på verdipapirhandelsområdet. Men det skal være kontroll med både store og små. Det er ikke størrelsen som er kriteriet for utvelgelse til kontroll.

Svein Flåtten (H) [11:21:42]: Det statsråden da egentlig kan garantere, er at det som fremstilles i media, at man undersøker de små og de nye aktørene mer, egentlig ikke er riktig. Man vil bruke minst like mye ressurser også på andre, slik at – og det er jo noe av poenget med dette – alle kunder og investorer, uansett hvor de går hen, kan føle seg sikker på at Kredittilsynet «all over» gjør den jobben som de skal gjøre, og ikke forledes av en offentlig diskusjon og debatt om disse spareproduktene, men holder hodet kaldt i denne situasjonen.

Statsråd Kristin Halvorsen [11:22:31]: Jeg må si jeg undres over at representanten Flåtten drar synspunkter på hvordan Kredittilsynet prioriterer, så langt som han gjør i dette oppfølgingsspørsmålet. Det er ikke størrelsen det kommer an på. Men for de nye, som tidligere ikke har hatt lovverk og oppfølging fra Kredittilsynet, er det selvfølgelig slik at det er behov for å gjøre klart hva som er regelverket, og hvordan ting skal følges opp, for å forsikre seg om at man holder en høy standard. Derfor kan selvfølgelig ikke jeg si hvordan Kredittilsynets ressurser fordeles mellom store og små institusjoner. Det jeg kan si, er at man må gå på de institusjonene der man frykter at standarden ikke holder mål, og så må man følge opp overfor det. Da er det ikke så rart om man må konsentrere seg mer om nye enn om etablerte institusjoner som man kjenner fra før av, og som man fra før av vet er klar over hva slags regelverk man skal forholde seg til.

Spørsmål 2

Line Henriette Holten Hjemdal (KrF) [11:23:48]: «I desember 2007 bestemte Regjeringen seg for å droppe lagring av CO₂ fra testresanlegget på Mongstad fordi det ble for dyrt. I ettertid har det kommet opp forslag til

løsning med langt lavere kostnader. Forslaget dreier seg om å ta i bruk eksisterende rørledning fra Trollfeltet til transport og lagring av CO₂ i Johansen-formasjonen.

Hva er statsrådens vurdering av en slik løsning for å få «månelandingsprosjektet» på sporet igjen og starte med transport og lagring fra testanlegget allerede fra 2011?»

Statsråd Åslaug Haga [11:24:25]: Regjeringa har satt seg ambisiøse mål knyttet til CO₂-håndtering. Den norske innsatsen innenfor fangst og lagring av CO₂ er ett av flere bidrag til å løse klimautfordringene. Avtalen om CO₂-håndtering på Mongstad er et viktig element i utviklinga av framtidsrettede teknologier for fangst og lagring av CO₂.

Jeg kommer nettopp fra et møte i Roma, hvor man har hatt en dialog mellom energiprodusenter og -konsumenter. Jeg mener at vi fra norsk side skal glede oss over den utviklinga man har internasjonalt i forhold til at aksepten for CCS, CO₂-håndtering, er avgjørende viktig for å bidra til å løse klimautfordringene.

I henhold til gjennomføringsavtalen om CO₂-håndtering på Mongstad fra oktober 2006 har staten ansvar for etablering av en transport- og disponeringsløsning for CO₂ fra testsenteret. Flere alternative løsninger er vurdert, bl.a. midlertidig transport av CO₂ til Snøhvit eller Sleipner med skip, forsert tidsløp for fullskala rørtransport og utsettelse av transportløsning fra testsenteret til infrastruktur knyttet til fullskala anlegg på Mongstad og Kårstø er på plass. Basert på dette arbeidet ble det før jul i fjor kjent at totale kostnader for en midlertidig transport- og lagringsløsning ville bli i størrelsesorden 3 milliarder kr. Regjeringa besluttet på denne bakgrunn å avslutte utredninga knyttet til en midlertidig skipstransportløsning fra testsenteret.

Gassnova og Gassco er nå godt i gang med å utrede en permanent transport- og lagringsløsning for CO₂ fra fullskalaanleggene på Mongstad og Kårstø samt å vurdere ulike løsninger for hvordan CO₂ fra testsenteret kan tilkobles det permanente transportsystemet for CO₂. I dette arbeidet inngår også vurderinger knyttet til bruk av eksisterende infrastruktur til CO₂-transport fra Mongstad, f.eks. mulig bruk av oljerørledningene fra Trollfeltet.

Til slutt vil jeg peke på at en viktig ambisjon i Regjeringas satsing på fangst og lagring av CO₂, er å bidra til kommersialisering av denne teknologien, slik at CO₂-håndtering kan få brei anvendelse. Det er dette «månelandings» dreier seg om. Vi må få kostnadene med CO₂-håndtering ned så lavt at det også blir naturlig for land som Kina og India å bruke denne. Arbeidet pågår for fullt, både med testanlegget på Mongstad og fullskalaanleggene på Kårstø og Mongstad. I tillegg til at prosjektene vil bidra til reduserte CO₂-utslipp, vil de bidra med viktig kunnskap og erfaring i arbeidet med å spre anvendelsen av CO₂-håndteringsteknologier.

Line Henriette Holten Hjemdal (KrF) [11:27:30]: Takk til statsråden for svaret.

Ja, det er viktig å legge til rette for teknologiutvikling innen håndtering og lagring av CO₂ – det er Kristelig Folkeparti enig med Regjeringen i – og derfor ville det egentlig være veldig bra å kunne bruke dette Troll-røret også på

testanlegget. Det vi kunne fått gjort nå, er for det første at vi kunne fått erfaringer ved lagring i Johansen-formasjonen. Vi trenger for det andre mer forskning i forhold til CO₂ og korrelasjon, og dette røret ligger der allerede, så det ville gitt minimale kostnader i forhold til det å skulle bygge et helt nytt rør.

Utfordringen er: Hvorfor velger ikke Regjeringen å bruke dette på testanlegget, og ikke bare i forhold til vurderingen av fullskala renseanlegg, som statsråden nettopp tok til orde for?

Statsråd Åslaug Haga [11:28:23]: Dette er meget store, teknisk krevende og kostbare prosjekter. Når det gjelder Johansen-formasjonen, er den aktuell for lagring. Det må imidlertid gjøres et betydelig arbeid for at vi skal kunne sikre oss at det er et maksimalt godt alternativ.

Bare for å understreke dimensjonene i dette: Det er slik at mye av den internasjonale debatten går på om det er sikkert å lagre. Vi har erfaringer fra Sleipner, hvor vi mener at vi med hånda på hjertet kan si at det er trygt. Nå kommer vi etter hvert til å få erfaringer fra Snøhvit. Dette kommer til å bli viktig i det internasjonale arbeidet. Vi må være helt sikre på at vi håndterer også lagringsbiten på en slik måte at det aldri kan reises tvil om sikkerheten. Derfor er dette krevende, og vi må vite hva vi gjør.

Line Henriette Holten Hjerdal (KrF) [11:29:37]: Jeg takker for svaret.

Ja, teknologiutvikling er krevende, men det er også dette med sikkerhetsaspektet. Ved at vi tar i bruk den rørledningen som allerede eksisterer, har vi mulighet til nettopp å vise verden at dette er sikkert, at vi gjennom konkret handling vil se at dette har vi kontroll på, og at dette bør være en framtidig løsning som vi i verdenssamfunnet vil jobbe opp mot.

I pressemeldingen som departementet sendte ut 29. februar, står det:

«Formålet med TCM», testsenter for CO₂-fangst, «er å teste og demonstrere teknologi for fangst av CO₂, og derigjennom redusere kostnader og risiko for CO₂-fangst i storskala.»

Min utfordring er: Kan vi ikke, for å vise verden at dette er sikker teknologi, gå det ene steget at vi bruker den eksisterende rørledningen fra Troll-feltet?

Statsråd Åslaug Haga [11:30:41]: Som jeg gjorde rede for i mitt hovedsvar, vurderer Gassco og Gassnova også muligheten for å ta i bruk eksisterende infrastruktur for å transportere CO₂ fra Mongstad, f.eks. oljerørledningene fra Troll-feltet. Så dette er under arbeid. Dette blir studert sammen med andre måter å gjøre det på.

Det som er avgjørende viktig for meg, er at vi evner å håndtere dette på en slik måte at vi ivaretar ikke bare nødvendig teknologiutvikling og sikkerhet, men også gjør dette på en økonomisk forsvarlig måte, slik at vi heller ikke blir beskyldt for å bruke penger som kunne vært anvendt på klokere måter, til midlertidige løsninger som har begrenset effekt.

Jeg er nå opptatt av at vi skal få på plass en fullskala-løsning som er maksimalt god.

Spørsmål 3

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [11:32:15]: «Myndighetene innførte 20. november 2006 et eget prisområde for kraft i Midt-Norge. Da lovet daværende energiminister Enoksen og andre rød-grønne politikere at dette kun ville gi marginale prisutslag, begrenset til noen ører. Dette løftet fremstår som innholdsløst når TV 2 16. april nok en gang melder om store prisforskjeller. Det er fortsatt mange år til noen løsning er på plass i regionen.

Mener statsråden at prisforskjellene er marginale, og hva vil Regjeringen gjøre for å begrense ekstrakostnaden for Midt-Norge?»

Statsråd Åslaug Haga [11:32:50]: Kraftprisene i Midt-Norge og i Nord-Norge har stort sett vært sammenfallende siden inngangen av det nye året. Tidvis har prisene vært noe høyere i Midt-Norge enn i Nord-Norge, men dette er ikke betydelige forskjeller. Den største forskjellen mellom Midt-Norge og Nord-Norge oppstod i uke 9, da differansen mellom prisene i området var 3,6 øre/kWh i ukegjennomsnitt. Dette må kunne sies å være en relativt liten prisforskjell.

Prisen i Sør-Norge har imidlertid ofte vært lavere enn i den nordlige landsdelen. Dette har sammenheng med begrenset overføringskapasitet mellom Sør-Norge og resten av det nordiske kraftmarkedet. I tillegg har ressurs-situasjonen vært svært god, med høy magasin-fyllingsgrad og mye snø i fjellet. Dermed har tilbudet av kraft vært høyt i forhold til forbruket. Dette har presset prisen i Sør-Norge ned, slik at den tidvis har vært vesentlig lavere enn i resten av markedet, inkludert både Midt-Norge og Nord-Norge.

En medvirkende årsak til den begrensede kapasiteten fra Sør-Norge har vært tekniske problemer på overføringsforbindelser. Statnett forventer at prisforskjellen mellom Sør-Norge og øvrige prisområder blir mindre når utvekslingskapasiteten hos resten av markedet er tilbake på normalt nivå. Situasjonen er ventet å endre seg vesentlig på forsommeren. Videre vil nettførsterkninger fra Midt-Norge til Sør-Norge være avgjørende for prisforskjellene mellom landsdelene. Planene om kraftledningen Ørskog-Fardal vil være meget viktige i denne sammenheng.

Etableringen av Midt-Norge som et eget prisområde var ett av flere tiltak for å bedre krafttilgangen og forsyningssikkerheten i området. Hvor lenge prisområdet i Midt-Norge skal opprettholdes, er en vurdering Statnett må gjøre, basert på de konkrete, fysiske forholdene. Siden Midt-Norge er et strukturelt underskuddsområde, er det viktig at det gis signal om fortsatt sparing av vann i regionen. Dette signaliseres gjennom prisområdet, og det er det viktig at aktørene tar med i sin planlegging.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [11:35:19]: En del av spørsmålet mitt gikk på hva Regjeringen vil gjøre for å begrense

ekstrakostnaden for Midt-Norge. Det følte jeg at statsråden ikke berørte i det hele tatt.

Ledelsen i Stryn Energi anslår at deres kunder i Midt-Norge vil få en ekstraregning på 2 250 kr i 2008, som følge av høyere strømpris i forhold til Sør-Norge. I snitt var strømprisen i 2007 på 3 øre/kWh. Det høres gjerne ikke mye ut, men i forhold til Regjeringens løfter før prisområdet ble innført, er jo dette en gigantisk bløff fra Regjeringens side. Arild Stokkan-Grande fra Arbeiderpartiet mente at et prisnivå på 0,1 øre/kWh var tilstrekkelig for å oppnå effekt. Ola Borten Moe fra Senterpartiet mente at 1 øre/kWh var tilstrekkelig. Nå ser vi altså at det i snitt i 2007 ble 3 øre/kWh – sannsynligvis det tredobbelte i 2008.

Føler statsråden at Regjeringen har innfridd sitt løfte om at strømmen ikke skulle koste særlig mer i Midt-Norge, til tross for et eget prisområde?

Statsråd Åslaug Haga [11:36:26]: Ingenting ville glede meg mer enn å komme til den dagen da vi kan oppheve et eget prisområde i Midt-Norge. Vi jobber systematisk med å komme i en situasjon hvor det er mulig.

Så vil jeg understreke at det som er spesielt med kraftprisene i Norge i disse dager, er at vi har en svært lav pris i Sør-Norge. Det er egentlig Sør-Norge som er unntaket. Grunnen til at vi har en spesielt lav pris i denne landsdelen, er, enkelt fortalt, at der er det mye snø, mye ressurser, og at vi har trøbbel med flere av ledningene ut av Sør-Norge. Vi snakker om NordNed-kabelen, som vi nå regner med skal gjøres tilgjengelig for markedet den andre uka i mai. Vi snakker om problemer knyttet til kraftforbindelsen over Oslofjorden. Vi har også hatt utfordringer, og har utfordringer, knyttet til Skagerrak 3-kabelen.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [11:37:44]: Jeg registrerer at statsråden indirekte bekrefter at hennes egne partifeller, både røde og grønne, ikke har forstått hvordan kraftmarkedet fungerer. De lovet at et eget prisområde maksimum ville gi en prisøkning på 1 øre/KWh, for det var alt som trengtes for å stimulere strømmen til å gå inn til Midt-Norge i stedet for til Sør-Norge eller ut av landet.

Jeg registrerte også at Ola Borten Moe sa til Adresseavisen den 23. mai 2006 at «innbyggerne i Midt-Norge skal ikke straffes for dårlig planlegging på sentralt hold». Det er noe som statsråden nå ikke vil gå inn på i det hele tatt. For når ledelsen i Stryn Energi – dette gjelder også mange andre energiselskaper – anslår at Midt-Norge vil få en ekstraregning på over 2 000 kr pr. husstand som følge av Regjeringens politikk, er det ganske oppsiktsvekkende at statsråden ikke engang kommer inn på hva hun vil gjøre for å innfri sine egne løfter om at man ikke skal måtte betale ekstra for dårlig sentral planlegging.

Statsråd Åslaug Haga [11:38:47]: Jeg kan sjølsagt ikke gå god for de tallene som representanten Solvik-Olsen nå viser til. Mitt utgangspunkt er at vi skal komme i en situasjon hvor vi kan oppheve prisområdet i Midt-Norge. Regjeringa overtok en krevende kraftsituasjon i Midt-Norge. Den jobber vi nå systematisk med, både i form av økt overføringskapasitet og i form av økt produksjon. Regje-

ringa har sjølsagt ikke noe mål om at dette skal være et eget prisområde, og jobber systematisk med at vi skal bli kvitt det.

Spørsmål 4

Torbjørn Andersen (FrP) [11:39:47]: Jeg skal stille følgende spørsmål til olje- og energiministeren:

«Det totale vannkraftpotensialet i Norge er av NVE beregnet til 205,3 TWh. Av dette er 119,7 TWh-utbygget og 44,2 TWh er vernet mot vannkraftutbygging. Den gjestående vannkraftreserven er beregnet til rundt 39 TWh, som er et betydelig kraftpotensial. I en tid der fokus på miljøvennlig kraftproduksjon er stort, påligger det Norge et ansvar å vurdere landets utnyttede kraftreserve for miljøvennlig vannkraftproduksjon.

Hvordan ser Regjeringen på mulighetene for å bygge ut det resterende vannkraftpotensialet i Norge?»

Statsråd Åslaug Haga [11:40:40]: Norge er et land rikt på fornybare energiressurser. Vannkraften står her som en grunnpilar. Vi er i den privilegerte situasjon at nesten hele vår elektrisitetsproduksjon er basert på vannkraft. I Soria Moria-erklæringen sier Regjeringa at eksisterende vannkraftstruktur må utnyttes bedre, og bruken av små-, mini- og mikrokraftverk må økes uten å komme i konflikt med naturverninteresser. Vi skal sørge for en fortsatt utnyttelse av vannkraftressursene, samtidig som det må tas hensyn til andre viktige interesser i vassdragene.

Anslag for vannkraftpotensialet bør brukes med forsiktighet. I slike anslag er det ikke tatt hensyn til miljø, eieomsforhold og nettkapasitet, som begrenser de reelle utbyggingsmulighetene. Hva utbyggerne velger å søke om, og hva det kan gis konsesjon til, kan redusere potensialet atskillig.

Jeg er fullt på det rene med at vi har mulighet for utbygging av en betydelig andel mindre kraftverk under 10 MW. Regjeringa støtter slike utbygginger som bidrar til næringsutvikling og bosetting i distriktene.

Enhver utnyttelse av energikilder har negative virkninger. Også mindre vannkraftverk kan ha negative miljøvirkninger, avhengig av hvordan prosjektene utformes. Derfor har vi en grundig konsesjonsbehandling, hvor det i de fleste prosjekter gjøres justeringer og settes krav om avbøtende tiltak.

I 2007 gav vi tillatelse til å bygge ut om lag 1 TWh med vannkraft. Med økt fokusering på klimaendringer og behovet for fornybar energi, er jeg overbevist om at ytterligere utvikling av vannkraftprosjekter vil stå sentralt i årene som kommer. Utnyttelse av muligheter i allerede utbygde vassdrag vil danne grunnstammen for denne utviklingen. Med stadig mer uregulerbar produksjon i Norge og på kontinentet, vil de spesielle kvalitetene til vannkraft med reguleringsmagasiner stå i fokus. Reguleringssevnen gjør at vannkraften ikke bare er fornybar, men også fleksibel. Opprusting og skånsom utvidelse av våre vannkraftverk vil bidra til å utnytte de eksisterende vannmagasinene på en bedre måte uten nye store miljøinngrep. Slike tiltak

vil være viktige bidrag framover i Regjeringas satsing på fornybar energiproduksjon.

Torbjørn Andersen (FrP) [11:43:06]: Jeg takker statsråden for svaret.

Jeg må si at jeg er litt forbauset over hvilken passiv holdning denne regjeringen har til å bygge ut mer av våre uutnyttede vannkraftressurser. Det kan vi gjøre på en svært miljøvennlig og naturskånsom måte. Med den, slik jeg ser det, svært passive kraftpolitikken som denne regjeringen står for, får en nærmest inntrykk av – vi vet jo at vi har et underskudd på kraft i Norge i et normalår – at det framtidige kraftbehovet, med et underskudd på 8 TWh, skal dekkes opp gjennom import av kullkraft, kjernekraft eller andre ting.

Da kunne det være interessant å spørre statsråden: Er det et mål for denne regjeringen at landet skal bli selvforsynt med elektrisk kraft også i et såkalt normalår?

Statsråd Åslaug Haga [11:44:16]: Produksjonen av vannkraft er stor i Norge. Det skal vi glede oss over. Jeg mener at vi fortsatt har et potensial til å utvikle vannkraften vår.

Jeg mener at vi skal ha ambisjoner som går langt utover det å være sjølforsynt med elektrisk kraft fra fornybare energikilder. Det vil ikke bare innebære vannkraft, men det vil også måtte inkludere fornybar kraft fra vindmøller, gjerne også havvindmøller.

Så svaret på spørsmålet er at jeg mener at Fremskrittspartiet har for lave ambisjoner når det gjelder produksjon av fornybar kraft fra Norge. Vi bør sette oss som mål å ha som visjon at vi skal bli en stor eksportør av rein og fornybar energi til kontinentet. Det må være basert på en kombinasjon av offshore vindkraft og vår velsignede vannkraft.

Torbjørn Andersen (FrP) [11:45:24]: Det gleder meg å høre om det ambisjonsnivået som statsråden legger opp til når det gjelder norsk framtidig kraftproduksjon. Men det er altså en realitet at allerede i dag har vi i et normalår et kraftunderskudd i forhold til forbruket på ca. 8 TWh. Det tilsvarer 10–12 Alta-kraftverk, så det er et betydelig underskudd vi snakker om.

Det er kun i år med ekstraordinært mye nedbør at vi har nok produksjon i det norske vannkraftsystemet til å være selvforsynt med elektrisk energi i Norge. Vi vet at prognosene tilsier at fram mot 2020 vil vi få et forbruk på ca. 140 TWh. I fjor var det 227 TWh som var forbruket. Det tilsier altså at vi må øke kraftproduksjonen med 0,7 pst., ca. 1 TWh, pr. år framover mot 2020. Det er en betydelig utfordring.

Da er mitt spørsmål: Er det vannkraft – statsråden var for så vidt inne på det – er det vindkraft, er det gasskraft, er det import av kull- og kjernekraft, eller er det en miks av alle disse som Regjeringen vil satse mest på? Har man noe favorittområde man vil satse på?

Statsråd Åslaug Haga [11:46:42]: For det første er jeg helt enig i at vi bør komme oss ut av en situasjon hvor

vi har underskudd på kraftproduksjon i et normalår. Det er representanten og jeg helt enige om. Dette vil sjølsagt være et første skritt i retning av at vi kan bli en eksportør av rein og fornybar energi.

Vi vil gå langs ulike spor for å nå dette. Vi vil jobbe med vannkraft. Det innebærer satsing på småkraft. Det innebærer klok opprusting av eksisterende produksjon, som kan være større. Det innebærer satsing på vind. Det innebærer – ikke minst – energiomlegging, slik at vi bruker mer biomasse til oppvarming, og vi legger også vekt på energisparing i åra framover. Så det er en kombinasjon av ulike tiltak som skal sette oss i stand til å komme ut av en situasjon der vi har underskudd i et normalår.

Spørsmål 5

Fra representanten Per Roar Bredvold til forsvarsministeren:

«Ifølge sjefen for den norske hæren, generalmajor Robert Mood, bør Norge halvere den styrken vi har i Afghanistan. Dette skyldes at det ikke er mulig eller forsvarlig å beholde så mange soldater i internasjonale operasjoner, da belastningen på soldatene blir for stor.

Deler statsråden denne oppfatningen?»

Spørsmål 6

Fra representanten Elisabeth Aspaker til forsvarsministeren:

«Forvaltningen og overvåkingen av den norsk-russiske grensen er en krevende og viktig jobb for Norge, også på vegne av Schengen-samarbeidet i EU. Garnisonen i Sør-Varanger har imidlertid kun delvis tilgang på militært helikopter. Øst-Finnmark politidistrikt er ikke satt opp med helikopter i det hele tatt. Dette innebærer en svekket beredskap.

Vil Regjeringen sørge for å styrke helikopterberedskapen slik at både Forsvaret og politiet får adgang til helikopter hele døgnet året rundt?»

Spørsmål 7

Fra representanten Martin Engeset til miljø- og utviklingsministeren:

«Gjennom Moss Avis har det fremkommet at selskapet Movar IKS gjennom årene 2004, 2005, 2006 og 2007 har overskredet den fastsatte konsesjonsgrense for deponering av avfall med opptil 75 pst. Fylkesmannen i Østfold har fastsatt en øvre grense på 40 000 tonn, mens selskapet i 2007 har deponert 70 000 tonn.

Hva vil statsråden gjøre for å påse at de statlige regionale miljømyndigheter (fylkesmannen) følger opp at gitte konsesjonsvilkår etterleves, og at alvorlige brudd på konsesjonsbestemmelsene får konsekvenser?»

Presidenten: Disse spørsmålene er utsatt til neste spørretime.

Spørsmål 8

Torbjørn Hansen (H) [11:48:07]: Jeg har følgende spørsmål til nærings- og handelsministeren:

«Næringsminister Børge Brende la 16. juni 2005 frem handlingsplanen Et enklere Norge 2005-2009 med et mål om at næringslivets administrative kostnader ved etterlevelse av regelverket skal reduseres med 25 pst. innen 2010. Regjeringen har nå fått analysene over administrative kostnader for næringslivet fordelt på departement. Disse utgjør i sum 2,6 pst. av BNP, eller om lag 17 mrd. kr.

Hva er Regjeringens ambisjon for kostnadsreduksjoner for næringslivet, og hvordan er fremdriften i arbeidet?»

Statsråd Dag Terje Andersen [11:48:50]: Regjeringen besluttet våren 2006 å sette i gang et prosjekt for å kartlegge bedriftenes kostnader ved etterlevelse av informasjonskrav i alle lover og forskrifter som retter seg mot næringslivet.

Kartleggingen er nå ferdigstilt, og Regjeringen vil fremme en handlingsplan med forenklingstiltak hvor målet er å oppnå en betydelig lettelse i bedriftenes administrative kostnader.

Arbeidet med å finne og utforme forslag til forenklinger skjer i et tett samarbeid med næringsorganisasjoner og andre departementer. Det har også vært foretatt om lag tusen intervjuer med bedrifter for å få fram forslag til hvordan ting kan gjøres enklere. I motsetning til den forrige regjering har denne regjeringen ønsket å skaffe seg et nærmere bilde av det reelle potensialet for forenklinger før vi eventuelt fremmer et forslag til et konkret måltall.

Resultatene av kartleggingen viser kostnadene knyttet til regelverket, mens den samfunnsøkonomiske nytten av regelverket ikke er vurdert. Vi må få klarlagt nyttesiden før vi har det nødvendige grunnlaget for å ta stilling til om det er formålstjenlig å gjøre forenklinger.

Det er mange faktorer som påvirker forenklingspotensialet. Et viktig eksempel er at bedriftene bruker informasjonen også til eget formål. Et annet forhold er at mye regelverk følger av internasjonale avtaler som vi er forpliktet til å følge. De målingene som er foretatt, inkluderer også kostnadene knyttet til den type regelverk.

Kartleggingen gir med andre ord et godt overblikk over de kostnadene næringslivet har, men gir ikke det samme overblikket over hva det faktiske forenklingspotensialet er.

Vi arbeider nå aktivt med å identifisere aktuelle forenklingsforslag. Disse vil Regjeringen presentere i en handlingsplan som vi planlegger å legge fram før sommeren.

Torbjørn Hansen (H) [11:50:38]: Jeg vil takke for svaret.

Etter min mening har det vært veldig stille fra denne regjeringen på forenklingsområdet. De tiltakene som stats-

råden nevnte, er i stor grad iverksatt av tidligere regjeringer. Det gjelder både Altinn-løsningen, Oracle-systemet og det kartleggingsprosjektet som Regjeringen nå har fått fullført.

Statsråden viser i et debattinnlegg i Aftenposten den 18. mars til at norsk næringsliv bruker 137 årsverk mindre på å fylle ut statlige skjemaer i 2007 enn i 2006. Sett opp mot det totale antallet årsverk i norsk næringsliv og opp mot kostnadene ved rapportering og dokumentasjon, som er anslått til 2,6 pst. av brutto nasjonalprodukt, er 137 årsverk knapt en merkbar endring.

Regjeringen skriver i en pressemelding den 28. januar at utgiftene skal «betydelig ned».

Kan statsråden være litt mer konkret på hva han i denne sammenheng mener er betydelig?

Statsråd Dag Terje Andersen [11:51:43]: Som jeg sa i mitt første svar, er det slik at vi nå bl.a. har gjennomført intervjuer med tusen bedrifter. Jeg har selv hatt gleden av å være med på ett av de intervjuene, for å se hvordan de foregikk. Det betyr at Regjeringen legger stor vekt på forenklingsarbeidet.

Det var veldig interessant å se hvordan den bedriften delvis rapporterte på ting som de uansett ville gjøre av hensyn til bedriften selv når det gjelder informasjon som de trenger, delvis rapporterer på ting som gjelder felles regelverk for hele Europa – det gjelder 20 pst. av regelverket i Norge – og delvis på ting som de oppfattet som en byrde som de ikke fullt ut så nytteverdien av.

Det er ved en slik grundig gjennomgang vi får det riktige utgangspunktet for å få til en reell forenkling. Jeg kunne selvfølgelig si 27 pst., for da hadde jeg vært mer ambisiøs enn min forgjenger, Børge Brende, men det er ikke nok å tenke på tall. Det er heller ikke nok å telle skjemaer. Det er den reelle administrative byrden som er viktig, og den har altså blitt lettere under denne regjeringen.

Torbjørn Hansen (H) [11:52:48]: Jeg synes det er oppsiktsvekkende at statsråden skriver «betydelig» reduksjon i pressemeldingen, når han overhodet ikke er i stand til å konkretisere hva som ligger i det. Jeg har nettopp fått en kopi av et ferskt brev fra Næringslivets Hovedorganisasjon til departementet, som er datert i dag. Der framgår det ganske oppsiktsvekkende til slutt at departementet så langt har signalisert at forenklingen kun skal gå ut på å gjøre endringer i de administrative rutiner, altså uten å endre det materielle innholdet i bestemmelser som påfører næringslivet kostnader. I brevet står det at etter NHOs vurdering vil dette ikke føre til de forenklinger som er ønskelige eller nødvendige. NHO skriver videre at dersom man skal oppnå «betydelige» forenklingseffekter – «betydelig» som statsråden har lovet i sin pressemelding – kommer man ikke utenom å måtte gjøre endringer i innholdet i det materielle regelverket.

Er det korrekt at Nærings- og handelsdepartementet har signalisert at det kun handler om administrative rutiner? Ser ikke statsråden at man også må foreta materielle regelendringer for å få til den betydelige forenklingen som er lovet fra denne regjeringen?

Statsråd Dag Terje Andersen [11:53:51]: Det er litt påfallende at spørsmålet kom samme dag som brevet fra NHO.

Det hastet med å stille spørsmålet – for å si det på den måten – for vi har nå lagt opp til en grundig gjennomgang av alle sider ved de skjemaene, med andre rapporteringsrutiner, som bedrifter i Norge må følge. Vi gjør den jobben veldig grundig, og da er det på grunnlag av de analysene vi eventuelt skal sette måltall på hvor mye vi har som mål å redusere. Det er klart at for enkelte land i Europa er de administrative byrdene mye større enn i Norge, og da er det lettere å sette et ambisiøst prosentmål, på samme måten som at hvis man er mye overvektig, er det lettere å gå ned noen prosent, enn hvis man ikke er overvektig. Derfor er det viktig å ha en skikkelig analyse av grunnlaget som vi skal lage forenklingene i forhold til. Det gjøres tett sammen med NHO og med andre organisasjoner i Norge.

La meg avslutningsvis få si at dette er et tema som de fleste regjeringer er enige om. Det er i hvert fall ingen grunn for Høyre til å gjøre (presidenten klubber) partipolitikk ut av dette, for den mest framtreddende på borgerlig side i forhold til det, som jeg har lyst til å rose til slutt, er min forgjenger Lars Sponheim, som bl.a. (presidenten klubber igjen) satte et sterkt fokus på den betydningen forenklingen har ikke minst for små og mellomstore bedrifter i Norge.

Presidenten: Presidenten lot den rosen gå litt på overtid.

Spørsmål 9

Arne Sortevik (FrP) [11:55:28]: Spørsmålet lyder:

«Regjeringen ser ut til å være uten nye finansielle virkemidler for å få økt rammene for bevilgning til helt nødvendige investeringer innenfor samferdselssektoren. Regjeringen har selv avvist prosjektfinansiering som virkemiddel for å kunne sikre kontinuerlig utbygging av store prosjekter.

Vil statsråden åpne for bruk av forskottering av statlige midler som virkemiddel for å øke investeringstakten og sikre prosjektfremdrift innenfor samferdselsområdet?»

Statsråd Liv Signe Navarsete [11:56:06]: Det har i mange år vore ei ordning med forskottering av statlege midlar til vegprosjekt. Eg viser i den samanhengen til dei årlege budsjettproposisjonane, der det under forslag til vedtak er ført opp ei fullmakt til forskottering av midlar til vegføremål utover gitt løyving. Fullmakta som gjeld for 2008, er formulert slik at samla, løpande refusjonsforpliktingar ikkje skal overstige 1 800 mill. kr. Forskotteringane skal refunderast utan kompensasjon for renter og prisstiging.

Ordninga med forskottering har òg vore praktisert innanfor finansiering av jernbanebygging. Så langt har dette vore praktisert ved at konkrete forslag om forskottering av enkeltprosjekt eller -tiltak har vorte lagde fram for Stortinget.

På jernbanesida er det ikkje etablert ei ordning med

ei generell forskotteringsfullmakt innanfor ei øvre grense for beløp, slik som på vegsida. Årsaka til dette er at det så langt har vore langt færre som har vore interesserte i å forskottere, og dermed binde opp midlar, til utbygging av jernbaneprosjekt. Dersom det skal vere aktuelt å innføre same generelle ordning innanfor jernbane som på veg, må interessa for forskottering verte langt større frå kommunar og andre interessentar. Dersom det skulle vise seg at slik interesse finst, vil Regjeringa vurdere saka.

Arne Sortevik (FrP) [11:57:23]: Jeg takker for svaret.

Jeg er fullstendig klar over at man i en viss utstrekning bruker forskotteringsmuligheter i dag. Jeg er opptatt av om man vil øke omfanget av det, nettopp for å sikre forutsigbarhet og klargjøre finansiering. Når statsråden i svaret viser til jernbanen som et eksempel hvor man kanskje ikke har brukt dette i særlig grad, er det jo nettopp mitt eksempel å peke på at når det gjelder f.eks. dobbeltsporet Barkåker-Tønsberg – som man nå gledelig har varslet bevilgning til i statsbudsjettet for 2009, lenge før det budsjettet kommer – kunne man faktisk i statsbudsjettet for 2008, der man ikke hadde midler, ha kommet med forskudd og vist frem at man ville forskottere til det prosjektet. Da kunne man også ha spart tilnærmet ett år.

Mitt poeng er å etterlyse mer omfattende bruk av forskottering for å få fart på bygging av både veiprosjekter og jernbaneprosjekter.

Statsråd Liv Signe Navarsete [11:58:26]: Eg er litt usikker på kva som då er føremålet med ei slik forskottering, for då ville det vere staten sine midlar som ein på ein måte kallar forskottering, og som utan omsyn vil vere budsjettmidlar som me legg inn. Det vil i alle fall vere slik som eg, utan å ha gått nærare inn i materien, vil måtte kalle bortimot keisaren sine nye klede, for det vil utan omsyn vere dei statlege midlane som me legg inn – t.d. dei me la inn for 2008 – me kunne kalle forskottering, men like fullt er det jo budsjettmidlar.

Eg er litt usikker på kva føremålet skulle vere med den typen forskottering. Då må det jo vere betre å gjere som Regjeringa gjer, nemleg å auke dei årlege budsjetta og kalle ein spade for ein spade.

Arne Sortevik (FrP) [11:59:13]: Det er verken keiser eller nye klær her. Her er det spørsmål om å gi signaler om at man kanskje kan begynne et år før man får det formelle budsjettvedtaket og den formelle budsjettbevilgningen. Selvfølgelig kan staten gjøre dette, for den har jo penger.

La meg også til slutt ta en annen variant når det gjelder forskottering, som vi faktisk kjenner fra praksis innen skolesektoren. Vi har gjennom mange år bevilget 15 milliarder kr til opprustning av skolebygg. Der har vi en egen post på statsbudsjettet til å dekke renteutgiftene i en periode. Dette må vi også kunne bruke knyttet til forskottering. Mange lokale initiativ for å forsere bygging av viktige samferdselsprosjekt kan nok klare forskotteringsutgiftene på egen kjø, til og med uten bompenger, men da er de kanskje avhengig av å få et visst bidrag fra staten, helt parallelt med det vi har gjort for skolebygg, der staten må

stille opp med budsjettmidler også for å dekke forskotteringsutgiftene ved lånefinansiering for å få bygd de lokale prosjektene raskere. Er det noe man vil se på?

Statsråd Liv Signe Navarsete [12:00:17]: Det er mange kreative svingar ein kan gjere, og ein kan kalle barnet ved veldig mange namn, men det handlar til sjuande og sist om kva for rammer ein er villig til å leggje inn i det enkelte året sitt budsjett. Eg er tilhengjar av den ordninga ein har, med rentestøtte for skulebygg. Det har ført til mykje god utbygging og vedlikehald av skulebygg, som var heilt nødvendig. Slike ordningar er det sjølvsagt òg mogleg å vurdere i samferdslesektoren, f.eks. til fylkesvegar.

Men når det gjeld dei årlege budsjetta, kan eg ikkje anna, når eg høyrer Sortevik si beskriving av dette, enn å konkludere med at me her til sjuande og sist snakkar om budsjettmidlar. Dersom me skulle ha forskottert Barkåker–Tønsberg i 2008, hadde me starta i 2008, og då kunne me like godt ha lagt inn budsjettmidlane i 2008. Ei krone er jo ei krone, anten ho heiter forskottering eller budsjettmidlar.

Spørsmål 10

André Oktay Dahl (H) [12:01:36]: «I etatenes forslag til NTP er Akershus tilgodesett med 830 mill. kr, noe som tilsvarer en reduksjon på 1 060 mill. kr i forhold til inneværende NTP. Hvis ny Fornebu-bane skal dekkes av dette, vil det gi 103 mill. kr til øvrige riksveier fordelt over en 10-årsperiode. I landets mest befolkningsrike område er dette miljømessig svakt og bidrar ikke til oppgradering av veinettet i fylket.

Vil statsråden sørge for øremerkede midler til ny Fornebu-bane og sikre tildeling av riksveimidler i tråd med inneværende NTP?»

Statsråd Liv Signe Navarsete [12:02:20]: Akershus fylkesting vedtok i møte den 10. mai 2007 at Forneubanen skal etablerast som bybane. Det vart der uttrykt sterk vilje frå alle aktørane til raskt å finne ei løysing på bybanespørsmålet. Arbeidet med å planleggje ei regional bybaneløysing er starta og vil verte gjennomført i samarbeid mellom Akershus fylkeskommune, Statens vegvesen, Jernbaneverket, Oslo kommune og Bærum kommune.

I spørsmålet vert det vist til den foreslåtte ramma til investeringar på resten av riksvegnettet i Akershus i transportetatane sitt forslag til Nasjonal transportplan for perioden 2010–2019. Eg må her minne om at dette er transportetatane sitt forslag til prioriteringar innafor ei tildelt planramme, ei såkalla teknisk berekningsramme. Regjeringa vil ta stilling til dei framtidige økonomiske rammene og fordelinga av desse gjennom arbeidet med stortingsmeldinga om Nasjonal transportplan 2010–2019. Det er eit betydeleg arbeid og omfattande prosessar som står att, før stortingsmeldinga om Nasjonal transportplan 2010–2019 kan leggjast fram. Eg legg opp til å leggje fram meldinga i desember 2008.

Dei konkrete prioriteringane innafor dei fylkesvise investeringsrammene har fylkeskommunen i dag avgjeran-

de innverknad på. Som følgje av den planlagde forvaltingsreforma som vil tre i kraft frå 2010, vil det verte ei viktig regionalpolitisk oppgåve å prioritere tiltak på dette området.

Forneubanen inngår i det lokale forslaget til prioriteringar innafor Oslopakke 3. Det vil verte gjort ei samla vurdering av prioriteringane innafor Oslopakke 3 i samband med trinn 2, som skal leggjast fram samtidig med Nasjonal transportplan 2010–2019. Vurderingane vil skje i nær dialog med lokale styresmakter og på bakgrunn av det pågåande KS1-arbeidet og prioriteringane elles i Nasjonal transportplan.

André Oktay Dahl (H) [12:04:14]: Jeg takker for det ikke helt overraskende svaret.

Forslaget fra etatene er dramatisk for innbyggerne i Akershus på flere måter. Det ble også understreket i fylkestinget i forrige uke. Det er lite til nye investeringer. Riksveimidlene er redusert med 54 pst. Forneubanen er ikke finansiert. Dobbelspor Oslo–Ski er ikke med, og Oslopakke 3 er underfinansiert.

Tidligere, under den muntlige spørretimen, oppfattet jeg statsråden dit hen at hun, i likhet med meg, mener at det er åpenbart at rammen må utvides betydelig for å løse de problemene man ser i flere fylker, ikke minst i Akershus, på stamveinettet, riksveinettet og jernbanenettet. Ser statsråden for seg at det i det hele tatt er mulig å få bygd en Fornebu-bane uten ekstra øremerkede midler med tanke på de lokaliseringstiltak og reguleringstiltak som er fattet når det gjelder Fornebu-utbyggingen? Og når det gjelder måten man har saldert vedlikeholdsbudsjettene på, synes ikke statsråden at det hadde vært på tide å vurdere å støtte Høyres forslag om et eget vedlikeholdsprogram, framfor å saldere vedlikeholdsbudsjettene med investeringsmidler?

Statsråd Liv Signe Navarsete [12:05:21]: Spørsmålet om Forneubanen har jo ei lang historie. Det er lagt opp til at ein finn midlar til den banen innafor staten sine fylkesfordelte midlar, på same måten som ein gjer det i Bergen med Bergensbanen.

Eit statleg bidrag til Forneubanen er av etatane føresettt dekt innafor den såkalla fylkesfordelte investeringsramma. Det er lova 600 mill. kr, som sjølvsagt står fast, jf. det som òg vart lagt fram for Stortinget i budsjettproposisjonen for 2008. Som sagt: Per i dag er dei avsette midlane til Forneubanen – den type øyremerkning av midlar til enkeltprosjekt – ei rekning som denne regjeringa ikkje har ynskt. Me ynskjer meir styring til fylkeskommunane, ikkje mindre.

André Oktay Dahl (H) [12:06:24]: Spørsmål om samferdsel blir fort et spørsmål om å hilse hjem i denne salen. Å hilse hjem til Oslo og Akershus er litt mer enn å hilse hjem, for det betyr at folk får muligheten til å komme hjem, ved at Akershus/Oslo, hovedstadsregionen, er navet i samferdselsnettet. Vi mener at et godt utbygd stamveinett i hovedstadsregionen er en forutsetning for at også resten av landet skal kunne fungere godt.

Jeg registrerer at statsråden naturlig nok ikke vil kom-

mentere enkeltbeløp. Men tror statsråden det er mulig å få til en skikkelig utbygging av riksveinettet i Akershus med 103 mill. kr fordelt over ti år – altså ca. 10 mill. kr i året?

Statsråd Liv Signe Navarsete [12:07:07]: Det er ganske enkelt å svare på det spørsmålet: Det er for lite til å tenke seg at ein skal få ei vidare utbygging av riksvegnettet. Det er mange spørsmål som må diskuteras i det vidare arbeidet med Nasjonal transportplan. Det eine er fordelinga mellom drift og vedlikehald kontra investering. Det andre er forholdet til kva som skal finansierast av staten, og kva som skal ha andre finansieringskjelder. Forholdet mellom dei store investeringsprosjekta og dei mindre investerings-tiltaka, som etatane har teke opp, er eit viktig spørsmål, og òg om me kan sjå dei ulike postane – altså investeringsmidlar og vedlikehaldsmidlar – meir i samanheng for slik å få meir ut av kvar krone.

Når det gjeld spørsmålet om eit vedlikehaldsfond, registrerer eg igjen at det er stor kreativitet for å finansiere samferdsle, og eg minner på sedvanleg vis om at det til sjuande og sist handlar om viljen til å prioritere opp samferdsle innafor det enkelte årets budsjett.

Spørsmål 11

Vigdis Giltun (FrP) [12:08:26]: «Barn med autisme trenger ofte spesielt kosthold for å redusere virkningen av medisinske problemer. Refusjon for utgifter til kosthold til barn med autisme gis ikke gjennom folketrygden, mens slik refusjon gis i forbindelse med andre lidelser. Utgiftene kan heller ikke trekkes fra i forbindelse med skatteligningen. Det ville være logisk at utgifter til kosthold i forbindelse med sykdom behandles likt uavhengig av diagnose.

Vil statsråden vurdere å innføre refusjon for særlige utgifter til kosthold for autister?»

Statsråd Bjarne Håkon Hanssen [12:09:01]: Grunnstønad fra folketrygden kan ytes til personer som på grunn av varig sykdom, skade eller lyte har nødvendige ekstrautgifter som følge av fordyret kosthold ved diett. Det følger av folketrygdløven at nødvendigheten av spesialdiett for den aktuelle diagnosen må være vitenskapelig dokumentert og alminnelig anerkjent i medisinsk praksis.

Arbeids- og velferdsetaten gjør løpende vurderinger av hva som kan defineres som vitenskapelig godkjente dietter. Ved tvilstilfeller innhenter de uttalelser og dokumentasjon fra bl.a. helsemyndigheter og spesialister.

På bakgrunn av flere spørsmål om autisme og diett, bad jeg i 2006 om Arbeids- og velferdsdirektoratets vurdering av forholdet. Direktoratet konkluderte i sitt svarbrev av 15. januar 2007 med at personer med autismediagnose alene ikke fyller vilkåret for grunnstønad til diett. Konklusjonen var bl.a. basert på et møte de hadde avholdt med overlege Beint Bentsen fra Ullevål universitetssykehus. Han presiserte da at dagens forskningsresultater ikke har kunnet påvise noen klar sammenheng mellom psykiske symptomer ved autisme og sammensetning av kostholdet.

Arbeids- og velferdsdirektoratet er ikke kjent med at det etter dette møtet har kommet ny forskning som tilsier noe annet.

Jeg vil fortsette å forsikre meg om at Arbeids- og velferdsdirektoratet i sin praktisering av gjeldende regelverk jevnlig foretar de nødvendige vurderingene av hva som er status for forskningen på dette området, i tråd med det som følger av folketrygdloven.

Vigdis Giltun (FrP) [12:10:52]: Jeg takker for svaret.

Jeg er kjent med de strenge reglene som gjelder for å få refusjon for denne type utgifter. Blant annet ble dette regelverket strammet inn i 2004, noe som gjorde det enda vanskeligere for nettopp denne pasientgruppen å få refusjon eller mulighet for skattefratrekk.

Det er også slik at Helsedirektoratet har utarbeidet og anbefaler en veileder når det gjelder spesielt kosthold til autister. Det er en del norske barn, og også norske fagfolk, som jobber med prosjekter som nå klart begynner å vise at autister har veldig god effekt av spesielle dietter, som er kostbare. Det ville da være greit om også disse barna – som ikke har denne dietten på grunn av matvareallergi, men av helt andre årsaker – får refusjon på lik linje med andre.

Jeg vil nok en gang be om at man vurderer likebehandling, også innenfor de forskjellige NAV-kontorene i landet.

Statsråd Bjarne Håkon Hanssen [12:11:58]: Jeg har vel egentlig ikke så veldig mye mer å tilføye, annet enn å presisere at jeg selvfølgelig ikke har noe politisk imot at man gir grunnstønad til folk med autisme som da vil få forbedret situasjonen sin som følge av kosthold.

Men det jeg må understreke, er at en politisk beslutning om dette jo må bygge på en faglig vurdering fra et anerkjent, faglig miljø, hvor man sier at en slik diett, vitenskapelig dokumentert, vil kunne ha betydning for autister. Så lenge jeg ikke har det, så lenge det bare er snakk om noen erfaringer og om noe noen har opplevd, og så lenge det ikke finnes forskning eller dokumentasjon, kan ikke jeg bruke folketrygdens midler til å gi den type støtte. Men vi må følge med. Vi vet at det hele tiden foregår forskning, og så fort det er mulig å kunne si at det er nye resultater i en slik sammenheng, så vil ikke jeg politisk ha noe imot det.

Vigdis Giltun (FrP) [12:13:10]: Jeg takker for det svaret, men jeg håper likevel at det vil gå noe raskere enn at man må legge tunge vitenskapelige forskningsprosjekter til grunn. Det er allerede i dag norske leger, ansatt i det norske helsevesenet, som anbefaler dette til barn. Det skulle jo egentlig kunne være nok at norske leger i det norske helsevesenet anbefaler en type diett og mener at den skal forsøkes. Og hvis det gir en effekt, skal man da få muligheten til å fortsette med dette. Det bør jo også veie tungt at Helsedirektoratet har gitt ut en veileder.

Noen ganger tar det veldig lang tid å få helt konkrete forskningsresultater som omfatter alle, men i dag er det faktisk slik at NAV-kontorene behandler dette veldig ulikt.

Noen foreldre får 1 730 kr i refusjon hver måned, mens andre ikke får noe. Ofte er det slik at når man først har fått et nei, er det vanskelig å gå videre. Så jeg håper at man ser nærmere på det, så vi får en likebehandling også av disse pasientene.

Statsråd Bjarne Håkon Hanssen [12:14:15]: Jeg er enig i at det skal være likebehandling. Hvis det er noen som får f.eks. grunnstønad fra folketrygden fordi dietten skal hjelpe i forhold til den psykologiske tilstanden knyttet til autisme, så er det jo feil. Det skulle de ikke ha fått. Likebehandling betyr i så fall at de burde ha mistet den stønaden de får.

Matvareallergi er overrepresentert blant autister, så det kan være mange autister som får grunnstønad til en spesiell diett. Men det er knyttet til matvareallergien, ikke til psykologiske effekter av dietten i forhold til autismen. Jeg må vel si, med all mulig respekt for den norske legestanden, at det ikke kan være slik at fordi om en lege anbefaler en eller annen behandling, skal det i seg selv være godt nok for å få grunnstønad fra folketrygden. Jeg tror at vi hadde fått en stor folketrygd etter hvert, hvis det skulle vært innfallsvinkelen. Vi må nok ha et litt strammere sett av kriterier for å godkjenne grunnstønad fra folketrygden. Men som sagt, hvis det er mulig å oppdrive, vil det ikke politisk sett være noe i veien for å gjøre det. Men vi skal bruke penger på det vi føler oss trygge på virker, fordi vi har nok å bruke penger på.

Spørsmål 12

Björg Tørresdal (KrF) [12:15:42]: «Dersom det foreligger tvingende helsemessige forhold som gjør at utlendinger har behov for opphold i riket, kan dette, ifølge den nye utlendingsloven, vektlegges for å gi opphold på grunn av sterke menneskelige hensyn. En 5-åring fra Iran med alvorlig form for tuberkulose, er utvist. Mangel på behandling vil føre til døden for denne 5-åringen.

Hvordan kan statsråden, i saker som dette, sikre at mennesker som kan bli utvist virkelig får den livsnødvendige behandlingen de trenger dersom de sendes tilbake til hjemlandet?»

Statsråd Bjarne Håkon Hanssen [12:16:35]: Svært mange asylsøkere anfører helsemessige forhold som del av grunnlaget for sin søknad. Med bakgrunn i at de fleste land som det kommer asylsøkere fra, har et vesentlig dårligere helsetilbud enn Norge, er det nødvendig å føre en restriktiv praksis i saker hvor helseforhold er det eneste eller det mest sentrale grunnlag for en søknad om oppholdstillatelse.

I odelstingsproposisjonen til ny utlendingslov har departementet vist til at det også i saker som gjelder helsemessige forhold, må foretas en konkret helhetsvurdering. Dette gjelder også i saker hvor det er barn som er syke, men departementet har påpekt at det skal gjelde en noe lavere terskel for å gi oppholdstillatelse til barn enn til voksne.

I Utlendingsnemndas retningslinjer, som er å finne på

Utlendingsnemndas hjemmesider, framkommer det bl.a. at en fysisk helselidelse som utgangspunkt må være «akutt og livstruende» for at den alene skal kunne gi grunnlag for opphold i Norge. Samtidig vises det til at det også kan være aktuelt å innvilge tillatelse der det foreligger en alvorlig kronisk lidelse som etter sin art er, eller kan bli, livstruende, dersom den ikke behandles. Retningslinjene understreker også det som er nevnt ovenfor, at terskelen er noe lavere for å gi opphold til barn enn til voksne.

En helt grunnleggende forutsetning for at det skal gis oppholdstillatelse, er imidlertid at det ikke foreligger et adekvat og tilgjengelig behandlingstilbud i hjemlandet.

Jeg vil i denne sammenheng understreke at jeg har tillit til at UDI og UNE har et godt faktagrunnlag for de vurderingene som foretas når det gjelder mulighetene for behandling i hjemlandet. I saker hvor det er nødvendig for en trygg vurdering, foretas det konkrete henvendelser gjennom Landinfos kildenettverk.

Björg Tørresdal (KrF) [12:18:32]: Jeg vil takke statsråden for svaret.

Kristelig Folkeparti er veldig glad for at terskelen er senket når det gjelder å gi opphold til barn. Vi er veldig glad for at en i den nye utlendingsloven har konkretisert hva en mener med «sterke menneskelige hensyn», og at dette med alvorlige helsemessige utfordringer vektlegges. At utlendingsmyndighetene vet litt mer om hva politikerne og Stortinget har ment når en skal gi opphold på dette grunnlaget, er veldig positivt.

Derfor forundrer det meg at vi har slike saker som dette, hvor vi har individuell behandling. Det handler om alvorlig sykdom, det handler om barn, og det handler om land som det er vanskelig å returnere til. Vi skal ikke gå inn i enkeltsaker – men når vi har så mange sterke indikasjoner i saken, er det ikke betenkelig at en helhetsvurdering da ikke gir et annet resultat? Bekymrer det statsråden?

Statsråd Bjarne Håkon Hanssen [12:19:25]: Jeg har jo hatt gleden av å gå inn i forholdsvis mange enkeltsaker, i den forstand at jeg altså har lest vedtakene, sett bakgrunnen for vedtakene, sett hva slags vurderinger som gjøres, og hva slags arbeid som ligger til grunn for vedtakene. Jeg må si at jeg føler meg veldig trygg på at dersom folk som har søkt om opphold i Norge med basis i en helsesituasjon, får avslag og returneres, er det fordi utlendingsmyndighetene føler seg trygg på at det vil være mulig for vedkommende å få en behandling i hjemlandet som er tilstrekkelig. Det vil helt sikkert være situasjoner der behandlingen kunne vært av enda bedre kvalitet i Norge – men behandlingen i hjemlandet vil være tilstrekkelig.

I spørsmålet henvises det til at mangel på behandling fører til døden for denne 5-åringen, men jeg føler meg helt sikker på at norske utlendingsmyndigheter ikke vil returnere denne personen hvis faren er at vedkommende risikerer å dø.

Björg Tørresdal (KrF) [12:20:32]: At dette ville føre til døden for denne 5-åringen, var det en norsk lege som

sa. Dersom han ikke får behandling, vil det føre til døden. Det er veldig alvorlig.

Men det som også er alvorlig i denne saken, er at man har grunn til å tro at det kan være en kostbar behandling dette barnet får når det kommer tilbake til Iran. Da stilles vi igjen overfor spørsmålet: Er det tilfredsstillende for norske myndigheter at det finnes en medisinsk behandling, når en samtidig vet at dette kanskje er en familie som ikke vil ha råd til denne behandlingen?

Kort oppsummert er engasjementet som har vært i denne perioden, veldig positivt; en har gjort mye for barn i denne perioden. Men engasjementet må jo ikke stoppe der. Vi har fått en lov på plass som særbehandler barn, men vi må ha en praksis som også gjør det. Er ikke statsråden enig i at i vanskelige saker som dette må en ha en romslig praksis når det gjelder syke barn?

Statsråd Bjarne Håkon Hanssen [12:21:28]: Vi har jo en romsligere praksis når det gjelder syke barn, enn vi har i forhold til syke voksne. Som sagt: Jeg føler meg helt trygg på at dersom utlendingsmyndighetene returnerer syke barn til deres hjemland, er det fordi man føler seg trygg på at de vil få en tilstrekkelig behandling i hjemlandet. Det betyr også at man da selvfølgelig tar høyde for at ikke den behandlingen vil være utilgjengelig på grunn av pris. Det er altså en veldig grundig, ordentlig og skikkelig vurdering som gjøres av folk i både UDI og UNE på dette feltet. Det ser vi også gjennom at innvilgelsesprosenten i denne type saker i Norge ligger betydelig høyere enn det som er situasjonen i de fleste andre land. Det er fordi vi ikke går på akkord med mennesket, ikke går på akkord med folk med alvorlige helselidelser. Men det betyr ikke at alle får bli, det betyr at noen må returneres. Og det er en politikk jeg støtter hundre prosent og har full tillit til.

Spørsmål 13

Jan-Henrik Fredriksen (FrP) [12:22:50]: «Bemannings situasjonen og rekrutteringen av sykepleiere og annet helse- og omsorgspersonell vil være svært viktig i årene som kommer, særlig sett i lys av den kommende eldrebølgen. I dag har en sykepleier med tre års høyere utdanning i snitt en startlønn på 280 000 kr.

Hva er statsrådets vurdering i forhold til å bruke lønn som incentiv for å få rekruttert og beholdt denne yrkesgruppen i pleie- og omsorgssektoren?»

Statsråd Sylvia Brustad [12:23:26]: Jeg er enig med representanten i at personellsituasjonen i omsorgssektoren er en stor utfordring i åra som kommer. Dette ble bl.a. omtalt i St.meld. nr. 25 for 2005-2006 om framtidens omsorgstjenester, som ble behandlet i Stortinget for litt over ett år siden. Vi står overfor et økende behov for personell og kompetanse, både i forhold til kapasitet og i forhold til tverrfaglighet.

Lønn er ett av flere virkemidler for å rekruttere og beholde personell i helse- og omsorgssektoren. Andre virkemidler er arbeidsmiljø, fagmiljø, karrieremuligheter og

kompetanseutvikling. Til forskjell fra de andre virkemidlene er lønnsvilkårene til de ansatte som kjent et resultat av lønnsforhandlinger mellom partene i arbeidslivet.

Omsorgsyrkene er kvinnedominerte yrker. Regjeringa nedsatte i 2006 Likelønnskommisjonen, som bl.a. skulle se på effekter av det kjønnsdelte arbeidsmarkedet og vurdere hva som kunne bidra til å redusere lønnsforskjellene mellom kvinner og menn. Denne kommisjonen avleverte sin rapport til barne- og likestillingsministeren 21. februar i år.

Regjeringa har satt arbeidet med å møte personellutfordringene i de kommunale omsorgstjenestene høyt på sin dagsorden. Styrkinga av kommuneøkonomien har lagt til rette for at vi skal nå målet om 10 000 nye årsverk med relevant fagutdanning i omsorgssektoren innen utgangen av 2009. I tillegg lanserte Regjeringa i St.meld. nr. 25 en egen kompetanse- og rekrutteringsplan for de kommunale omsorgstjenestene, Kompetanseløftet 2015.

Kompetanseløftet har som hovedmål å sikre de kommunale omsorgstjenestene tilstrekkelig, stabil og kompetent bemanning. I de første åra er hovedmålene å heve det formelle utdanningsnivået i sektoren, sikre en bruttotilgang på om lag 4 500 helsefagarbeidere pr. år, skape større faglig bredde med flere faggrupper og økt vekt på tverrfaglighet, styrke veiledning, internopplæring og videreutdanning, og å bidra til målet om 10 000 nye årsverk.

Det er en god dialog mellom helse- og omsorgsmyndighetene og utdanningsmyndighetene om å sikre en god kapasitet på utdanninger innenfor helse- og sosialutdanningene. Arbeidet med å sikre omsorgssektoren god tilgang på personell er i tillegg avhengig av at kommunene er dyktige til å rekruttere og beholde ansatte i egen sektor, og til å gjøre yrket attraktivt for ungdom og voksne som står overfor et utdanningsvalg.

Deler av omsorgssektoren sliter nok noe med et dårlig omdømme. Den beste måten å rekruttere og beholde kvalifisert personell på er å kunne tilby nyskapende og spennende arbeidsplasser, og å greie å synliggjøre dette. Mange kommuner lykkes med det, men ikke alle.

Regjeringas satsing på kompetanse er en del av et felles løft for omsorgssektoren, der statlige myndigheter, kommuner, arbeidstakere og utdanningsaktører må spille på lag.

Jan-Henrik Fredriksen (FrP) [12:26:30]: Jeg takker statsråden for svaret, selv om jeg hadde håpet på en noe mer positiv holdning når det går på det å bruke lønn som et incitament.

Det er altså slik i dag at Sykepleierforbundet frykter at 12 000 sykepleiere kan forsvinne til det private næringsliv. Vi ser at søkningen til helsefagene går tilbake i skolene. Går man inn på en gruppe som kliniske ernæringsfysiologer, ser man at 40–50 pst. av denne yrkesgruppen som utdannet seg for åtte–ti år siden, har gått inn i det private næringsliv.

Når vi vet at vi har en stor eldrebølge foran oss, burde vi bruke lønn som et incitament. Jeg håper å kunne få et noe mer positivt svar relatert til saken. Det er nemlig slik

at man ønsker å ansette 10 000 flere, men da må man også bruke noen incitament for å få det til. Kan statsråden komme med noe mer konkret?

Statsråd Sylvia Brustad [12:27:40]: Da Regjeringa varslet at den i samarbeid med kommunene ville jobbe for å få til 10 000 flere årsverk i denne viktige sektoren i løpet av 2009, var det flere av våre politiske motstandere som «bleste» litt, som vi sier i Engerdal, av det løftet. Nå tyder alt på at vi kommer til å oppfylle det – og kanskje også overoppfylle det. Langt flere av de nye årsverkene enn det som er tilfellet i dag, kommer til å ha fagutdanning – i dag er en stor andel ufaglærte. De gjør sjølsagt en god jobb allikevel, men de må få mer påfyll kompetansemessig, fordi de som trenger hjelp, er sjukere.

Når det gjelder lønn, er jeg helt sikker på at representanten Fredriksen veldig godt vet at lønn ikke er noe Regjeringa bestemmer. Det bestemmes ved forhandlinger mellom partene i arbeidslivet, og det ville ha vært galt av meg som helseminister å kommentere pågående lønnsforhandlinger. At lønn er ett av flere virkemidler for å tiltrekke seg folk og beholde dem, er sikkert, men hvordan dette skal se ut, er altså en sak for partene i arbeidslivet.

Jan-Henrik Fredriksen (FrP) [12:28:45]: Jeg synes det er litt kjedelig og trist å høre at statsråden har en såpass passiv holdning. Én ting er at vi trenger veldig mange omsorgsarbeidere i Norge. En annen side av saken er at den rød-grønne regjeringen egentlig kan, hvis den vil, vedta hva som helst som er relatert til saken. Når man vet at omsorgsarbeidere i dag ikke er reelt likestilt med arbeidskraft bestående av menn, burde man jo i hvert fall tro at man var interessert i å rette opp denne mangelen på likebehandling som helt åpenbart er til stede i dag.

La meg si at det er litt trist at man på sett og vis snakker med to tunger: Man ønsker å ha likestilling, men i realiteten gjør man ingenting med det.

Statsråd Sylvia Brustad [12:29:50]: Det er ganske utrolig å høre representanten fra Fremskrittspartiet si at ikke Arbeiderpartiet og denne regjeringa er opptatt av likestilling. Jeg tror ikke jeg skal si mer om det. Det er vanskelig for meg å gjøre noe med at representanten Fredriksen synes dette er både kjedelig og trist, men at det i denne regjeringa er noen passiv holdning til likestilling og til det å rekruttere folk til omsorgssektoren, er faktisk helt galt. Det var vi som satte ned Likelønnskommisjonen. Det er vi som har lagt fram en egen plan for hvordan vi skal få flere inn i sektoren og gi dem mer kompetanse i åra framover. Det er vi som har lovt – og som nå bidrar til gjennom en betydelig sterkere satsing på kommuneøkonomien enn det den regjeringa som Fredriksen og hans parti støttet i forrige periode, hadde overfor kommunene – at det i denne sektoren skal komme flere dyktige fagpersoner med mer kompetanse, som vi absolutt trenger. Vi har også lagt opp til at vi skal få et tilstrekkelig antall læreplasser for helsefagarbeidere. Vi har rekrutteringstiltak for helsefagarbeiderutdanninga. Vi kvalifiserer nå helt konkret voksne helsefagarbeidere – og sånn kunne jeg fortsatt med en lang

rekke konkrete tiltak. At det karakteriseres som «passivitet», betyr i hvert fall at Fremskrittspartiet og denne regjeringa legger to forskjellige ting i det ordet – passivitet er det faktisk ikke.

Sigvald Oppebøen Hansen hadde her teke over presidentplassen.

Spørsmål 14

Elisabeth Røbekk Nørve (H) [12:31:21]: «Det har i mange år vært et alvorlig problem med et altfor høyt antall reinsdyr i store deler av Finnmark. Finnmarksvidda er nedbeitet, og dyrene er så avmagret at de ikke tåler å bli transportert til slaktning. Situasjonen er svært alvorlig for miljøet, dyrevelferden og kjøttkvaliteten.

Hva vil statsråden gjøre for å få slutt på den uverdige situasjonen?»

Statsråd Terje Riis-Johansen [12:31:50]: Den siste tids hendelse med reinsdyrene som døde under transport til sommerbeite, har gjort et sterkt inntrykk på meg. Før jeg går inn på aspektene knyttet til det dyrevelferdsmessige og status på dette området, vil jeg gi en generell orientering om situasjonen på Finnmarksvidda.

Beitesituasjonen på Finnmarksvidda påvirkes som kjent av flere faktorer. I et mer langsiktig perspektiv påvirkes mengden av beiteressursene av antallet rein på beite. I et kortsiktig perspektiv påvirkes beitesituasjonen av værforhold. Det betyr at værforholdene vil være bestemmende for tilgangen til beiten. Mengde mat på beitet og tilgang til denne maten påvirker dyrenes kondisjon og den generelle dyrevelferden.

Etter de store tapene på slutten av 1990-tallet og i 2001 har det som følge av gode vinterbeiteforhold vært en betydelig økning i reintallet i Finnmark. Dyrene har med andre ord vært i bedre kondisjon, og produksjonen har vært økende. I denne perioden har bl.a. slakteuttaket i Finnmark økt med hele 57 pst. På tross av økt uttak har de gode vinterbeiteforholdene resultert i at reintallet i enkelte deler av Finnmark nå er høyere enn fastsatt. Samtidig viser beitestudier i perioden 1998–2006 en positiv utvikling med 28 pst. tilvekst av lav på vinterbeitene på Finnmarksvidda.

For å beskrive situasjonen som har oppstått i dag, må man først se hen til værforholdene den siste tiden. Vinteren 2007–2008 har vært relativt snøfattig inntil for ca. fire uker siden, da det har snødd opp mot en meter over hele Finnmarksvidda. Det har ført til at enkelte siidaer – grupperinger av reinieiere som har rein sammen – med høyt reintall nå har rein i dårlig hold. Dette er imidlertid ikke det dominerende bildet. Stort sett er situasjonen slik at de fleste reinene er i godt hold i forhold til årstiden.

Det er viktig at man så langt som råd er har beredskap for å hindre at slikt som vi nettopp har vært vitne til, skjer. I den forbindelse må det nevnes at det for noen år siden ble opprettet beredskapsgrupper bestående av representanter for næringa, Mattilsynet og Reindriftsforvaltningen, som skal følge beitesituasjonen i reindriften. I Vest-Finnmark

hadde beredskapsgruppen møte for ca. en uke siden for å vurdere beitesituasjonen som følge av de store snømengdene. Som et resultat av dette møtet er det igangsatt flere tiltak. Reindriftsforvaltningen vil utbetale krisemidler dersom det kommer inn søknader fra siidaene. Prammingen av rein ut til sommerbeite på øyene går som normalt. Dyrene som skal på sommerbeite i innlandsdistriktene, blir imidlertid holdt tilbake på vinterbeite. Flere siidaer fører nå, mens man generelt forsøker å holde dyrene i ro. For øvrig kan det også nevnes at Mattilsynet vil følge opp siidaer hvor det er dokumentert lave slaktevekter, med intensivert tilsyn.

Avslutningsvis må jeg få understreke at denne regjeringa har gjort mye i arbeidet med å bringe reintallet i balanse med naturgrunnlaget. Dette er en problemstilling som Stortinget i mange år har vært opptatt av. Selv om vi ennå ikke er i mål i forhold til de utfordringene man står overfor, er det mye som indikerer at vi omsider er på rett vei. I den sammenheng kan jeg bl.a. nevne at vi med den nye reindriftsloven nå har fått et bedre virkemiddel for å sikre en økologisk bærekraftig ressursforvaltning med et reintall som er tilpasset beitegrunnlaget.

Loven legger opp til stor grad av selvstyre og økt ansvar på næringsutøverne for å nå dette målet, samtidig som den sikrer myndighetene lettere adgang til å sanksjonere mot ulovlige forhold. I forbindelse med oppfølginga av den nye loven har vi fått til en positiv og nødvendig dialog med næringa. Gjennom et samarbeidsprosjekt mellom myndigheter, næring og forskning er man i gang med å utvikle objektive og vitenskapelig baserte kriterier for et økologisk bærekraftig reintall. Slike omforente kriterier skal fungere som hjelpemiddel for distriktsstyrenes og myndighetenes arbeid i forbindelse med fastsetting av reintallet. Basert på tidligere års erfaringer med reintallsfastsettelse er det klart at det er nødvendig med samarbeid og ansvarliggjøring av næringa dersom man skal komme i mål i forhold til de utfordringene man her står overfor.

Elisabeth Røbekk Nørve (H) [12:36:28]: Jeg vil takke statsråden for svaret. Det er positivt at det er satt i gang tiltak, men statsråden viste også til at det har vært jobbet med slike tiltak gjennom mange år uten at vi har fått den nødvendige effekten. Jeg håper nå inderlig at det blir gjort noe mer konkret. Er det nå slik at statsråden stort sett er fornøyd når det gjelder beiting, og at det ikke lenger er overbeite på Finnmarksvidda med de tiltakene som en nå har satt i gang?

Statsråd Terje Riis-Johansen [12:37:06]: Nei, jeg har definitivt ikke tenkt å lene meg tilbake og si at ting er i sin skjønneste orden når det gjelder reinbeiteutfordringene på Finnmarksvidda. Det jeg allikevel mener det er viktig å fokusere på i den forbindelse, er at vi er på rett vei, og at vi begynner å se effekten av solid jobbing for å få økologien og bærekraften opp og fram som noe viktig i reindriftspolitikken. Det at vi har lagt om tilskuddssystemet, slik at vi premierer uttak av dyr, å få dyr ut av flokken, til slakteriet og ut i butikken, har vært et veldig viktig tiltak, og det at vi nå har en reindriftslov, som Stortinget nylig

har vedtatt, og som gir oss bedre muligheter til å gå inn og styre reintallet hvis det viser seg å være for høyt, mener jeg er usedvanlig viktig for framover å bli enda bedre når det gjelder reindriftspolitikken. Så summen av dette, at vi nå ser at beitene på Finnmarksvidda er i bedring, at vi har iverksatt noen tiltak, og at vi har en sanksjonsmulighet framover som vi ikke har hatt før, gir håp om og tro på at dette er ei næring i bedring.

Elisabeth Røbekk Nørve (H) [12:38:21]: Slik situasjonen er i dag, er det mangel på reinsdyrkjøtt i både butikker og restauranter. Butikkene har ikke kjøtt for salg, og restaurantene tar det av menyen, og vi ser nå også at det som blir slaktet, er av dårlig kvalitet. Har statsråden tenkt på en mulighet, på noe som kan bidra til at disse næringene får tak i kjøtt? Er det noe vi kan gjøre midlertidig, muligens importere til redusert toll? For den tollsatsen som ligger der i dag, er ganske høy og overhodet ikke akseptabel i forhold til pris.

Statsråd Terje Riis-Johansen [12:39:04]: Det er jo et litt annet tema enn i spørsmålet, men jeg skal svare på det: Situasjonen vil være den at hvis vi setter ned tollen og sånn sett setter ned prisen i markedet i Norge på reinkjøtt, vil det bli mindre lønnsomt å slakte rein på vidda i Finnmark. Lønnsomheten i næringa vil gå ned. Vi vet at kulturen i deler av reindriftsnæringa er slik at hvis lønnsomheten er dårlig, samler reindriftseierne kapital gjennom å holde dyra i flokken. Det betyr at det dårligste tiltaket vi nå kan sette inn overfor næringa, er å svekke lønnsomheten, svekke incitamentene til å ta dyr ut, få dyr på slakteriet og ut i butikken.

Jeg er nok, med all respekt, relativt sikker på at det tiltaket som representanten Røbekk Nørve her foreslår, vil være det minst egnede tiltaket for å bidra til en positiv utvikling på Finnmarksvidda og få dyr ut og sørge for en økologi i balanse på denne vidda.

Spørsmål 15

Olemic Thommessen (H) [12:40:10]: «Barnevernsleder i Skien hevder i Telemarksavisa den 9. april at Bufetat region sør ved flere anledninger velger ikke å benytte ledig kapasitet i private fosterhjem, og lar barn i alvorlig livskrise heller måtte vente i lange køer på et statlig tilbud.

Vil statsråden sørge for at disse barna får den omsorg barnevernet plikter å gi på raskest mulig måte der det er ledig kapasitet, eller stiller statsråden seg bak de instruksene som ligger i disponeringsskriv om at Bufetat ikke skal foreta kjøp av private fosterhjemsplasser?»

Statsråd Anniken Huitfeldt [12:41:00]: For å ivareta barnets beste må Bufetat arbeide for å finne hjem som passer godt for det enkelte barn. Det er en utfordrende oppgave, uavhengig av om fosterhjemmet er tilknyttet et privat tiltak eller om det har statlig eller kommunal avtale.

Departementet har gjennom tildelingsbrevet til Bufdir for 2008 pålagt etaten å benytte egne statlige institusjo-

ner så langt det er mulig. Resten av behovet skal dekkes gjennom kjøp fra private aktører.

Ved kjøp av private plasser skal ideelle aktører prioriteres framfor kommersielle. Ressursene som brukes til barnevern, skal nemlig komme barna til gode. Vi vil unngå at ressursene genererer store overskudd og stort utbytte hos kommersielle aktører.

Det samme gjelder for fosterhjem. Dersom det ikke finnes et passende statlig fosterhjem, kan private fosterhjem benyttes. Ved bruk av private fosterhjem skal ideelle prioriteres framfor kommersielle.

Bruken av kommersielt baserte fosterhjem skal begrenses ut fra samme begrunnelse som for kommersielle institusjoner. Men verken departementet eller Bufdir har i sine styringsdokumenter gitt signaler om at private fosterhjem ikke skal benyttes. Det er heller ikke slik at barn skal flyttes ut av velfungerende kommersielle fosterhjem av økonomiske eller politiske årsaker.

Region sør har i sitt disponeringsbrev for 2008 skrevet at det ikke skal foretas kjøp av private fosterhjem. Regiondirektøren vil ved behov godkjenne plassering i fosterhjem tilknyttet private enheter. Hittil i år har regionen inngått fem nye avtaler med private tiltak.

Kjøp av private fosterhjem skal meldes til den aktuelle regiondirektør. Slike kjøp skal alltid skje innenfor budsjett-rammen og i tråd med gjeldende regelverk for offentlige innkjøp.

Departementet vil følge opp denne saken i styringsdialogen med direktoratet og sørge for at retningslinjene rundt bruk av private barnevernstiltak skal følges opp.

Olemic Thommessen (H) [12:43:20]: Jeg er glad for at statsråden vil følge opp denne saken. Det statsråden da vil oppdage, er at det antakelig ikke bare er én sak, men at det nok er flere. Jeg er ganske sikker på at statsråden etter hvert også vil stifte bekjentskap med saker i andre deler av landet der vi ser at køene vokser. Det er dessverre en generell trend.

Så ser vi av tildelingsbrevet fra departementet og gjennom de instruksene som er utarbeidet i region sør, at det strammes betydelig inn når det gjelder bruk av private aktører. Én ting er det bildet som gis i denne salen av hvordan ting skal være, en annen sak er hva som faktisk skjer. Det er faktisk slik at det er barn som ikke får den hjelpen de skal ha. Og sånn kan vi ikke ha det.

Jeg lurer på om statsråden vil følge opp dette, inn i Bufdir, for å se om det er sammenheng mellom de kravene Bufdir stiller, og de kravene departementet setter i sitt tildelingsbrev.

Statsråd Anniken Huitfeldt [12:44:39]: Vi har en utfordring knyttet til at noen barn ikke får plassering i fosterhjem tidnok. Det er ikke ideologiske årsaker til at disse barna må vente. Jeg har ikke nå oversikt over hvor stor kapasitet vi har i de private fosterhjemmene, men jeg er blitt opplyst en gang tidligere om at det eksisterer 20 slike hjem som står klare til å ta imot barn. Når det gjelder fosterhjem tilknyttet Bufdir, har vi 575 hjem som står klare til å ta imot barn, og 165 barn venter. Hvorfor er det så ikke

slik at barna kan flytte direkte inn i disse hjemmene? Vel, det er fordi det ikke alltid er samsvar mellom disse barnas behov og det som de ulike fosterhjemmene kan tilby – det kan komme an på hvor de bor, det kan komme an på søsken, og det kan være barn og unge som har spesielle behov. Så hovedårsaken til at vi ikke får plassert disse barna raskt nok, er ikke ideologiske motforestillinger, men at vi jobber med gode plasseringer. Barn og unge er ikke tjent med at de stadig må skifte fosterhjem.

Olemic Thommessen (H) [12:45:45]: Statsråden peker akkurat på det som vi mener er svakheten med det nye barnevernet som nå begynner å avtegne seg, nemlig at mangfoldet blir mindre, og at muligheten for å skaffe skreddersøm til barna kommer til å bli dårligere fordi man nå pløyer alt inn i statlige systemer, som med rimelighet ikke kan forventes å ha den bredden og de nyansene som helheten i dag har, og som burde vært utviklet videre.

At dette ikke er et ideologisk spørsmål, blir litt vanskelig å forstå ut fra statsrådens innledende svar hvor hun nøye gikk gjennom at her skulle man altså prioritere statlige utplasseringer, man skulle prioritere plasser, og man skulle prioritere det de litt unyansert kaller «ideelle» aktører. Det er nettopp et ideologisk spørsmål. Det er et ideologisk spørsmål hvorvidt du vil satse på et statlig system eller et system der private aktører også er med. Det kan ikke være noen tvil om at de problemene vi ser nå, handler om at man faktisk setter ideologi foran dem som nå ikke får det tilbudet de skal ha.

Statsråd Anniken Huitfeldt [12:46:54]: Vi har ingen indikasjoner på at barn må vente av ideologiske årsaker. Det er også slik at fosterhjemmene i dag er langt mer skreddersydd enn det de har vært før. Fosterhjemmene har fått en mye bedre opplæring. Hvis representanten Thommessen tar seg tid til å snakke med fosterfamilier, vil han oppdage at den oppfølgingen den enkelte familie har fått, er langt grundigere enn før. Vi legger nå mer vekt på familiebaserte tiltak og på at fosterhjemmene skal få styrket sin kompetanse.

Hvis vi ser – forholdsmessig – på hvor mange fosterhjem vi har tilknyttet offentlige aktører, er det 7 000, mens vi har ca. 200 som er tilknyttet private aktører. Så at private aktører kan ta de samlede utfordringene i barnevernet og løse alle disse, har jeg ikke særlig tro på. Jeg tror vi trenger et samarbeid hvor vi prioriterer ideelle aktører framfor kommersielle.

Spørsmål 16

Anders Anundsen (FrP) [12:48:12]: Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til kunnskapsministeren:

«Fremskrittspartiet har foreslått å gi Arbeidstilsynet større kontrollansvar og mulighet til å fremme pålegg til skoleeier for å sikre elevenes arbeidsmiljø. På 8 år har Arbeidstilsynet stengt 128 skoler fordi det er fare for liv og helse. Statsråden har avvist at Fremskrittspartiets forslag har noe for seg og vil hvile seg på eksisterende lovverk.

Hvorfor ser ikke statsråden behov for raske og konkrete endringer, og hvorfor aksepterer statsråden at mange elever daglig utsettes for et helsefarlig arbeidsmiljø?»

Statsråd Bård Vegar Solhjell [12:48:52]: Lat meg først understreke at det er mi klare oppfatning at ikkje ein einaste elev skal få opplæring i eit skulemiljø som kan gi fysiske eller psykiske skadar. I denne samanhengen vil eg presisere at dersom kommunar eller fylkeskommunar og andre skuleeigarar ikkje har eit fysisk og psykososialt miljø som fremmar helse, trivsel og læring, bryt dei klart med fastsette, lovfesta plikter.

Til forslaget frå Framstegspartiet om å gi Arbeidstilsynet ansvar for skulemiljøet til elevane vil eg understreke at ei flytting av tilsynet frå Fylkesmannen og Statens helse-tilsyn til Arbeidstilsynet ikkje i seg sjølv vil føre til endringar i det fysiske eller psykiske skulemiljøet ved skulane i landet. For å få til slike endringar er det nødvendig at dei som eig skulane, i større grad følgjer opp dei pliktene dei allereie har etter gjeldande lovverk. Ei ny organisering av det statlege tilsynet, slik Framstegspartiet ønskjer, er etter mi meining ikkje det rette tiltaket i dag.

I dag er det opplæringslova og forskrift om miljøretta helsevern i barnehagar og skular som lovfestar krava til skulemiljøet til elevane, og tilsynet er lagt til fylkesmennene ved utdanningsdirektørane og Statens helsetilsyn ved fylkeslegane. Dei to tilsynsorgana rår på bakgrunn av dei lovfesta oppgåvene, dvs. rettleiing og klagesaksbehandling og tilsynsarbeid, over ein særskild kunnskap om skulemiljøforhold. Arbeidstilsynet har i dag ikkje denne kunnskapen. Signal frå fylkesmenn som har ført tilsyn i samarbeid med Arbeidstilsynet, viser nettopp at dei statlege tilsynsorgana rår over kvar sin spesialkompetanse, og at eit samarbeid på tvers av sektorane med utgangspunkt i gjeldande regelverk er ei betre løysing enn å bryte opp den tilsynsordninga som no er godt etablert.

Det bør òg nemnast at Fylkesmannen har ein lovfesta funksjon som samarbeidsorgan for all statleg tilsynsverksemd retta mot kommunesektoren, inkludert det tilsynet Arbeidstilsynet gjennomfører. Dette står etter mi oppfatning opp under at den gjeldande tilsynsordninga bør halde fram. Eg har heller ikkje kjennskap til at den organiseringa som vi har i dag av det statlege tilsynet med heimel i opplæringslova, kommunehelsetenestelova og arbeidsmiljølova, i seg sjølv er lite formålstenleg. Vegen vidare for å sikre skulemiljøet til elevane er derfor ikkje ny organisering av tilsynet, men at fylkesmennene og Statens helsetilsyn gjennomfører enda betre og meir effektive tilsyn retta mot kommunale, fylkeskommunale og private skuleeigarar ut frå det eksisterande lovverket.

Til slutt vil eg nemne at det allereie er teke initiativ for å auke kunnskapen om tilstanden til norske skulebygg. Det er gjort ei landsdekkjande undersøking for å sjå om skular er godkjende etter forskrift om miljøretta helsevern i barnehagar og skular. Resultata frå denne undersøkinga vert offentleggjorde om kort tid. Eg er oppteken av at både skuleeigar og tilsynsstyremakter nyttar resultata i det vidare arbeidet sitt.

På den eine sida føreset eg at skuleeigarane i oppfølginga si planlegg og set i verk dei tiltaka og forbetringane som er nødvendige for å oppfylle dei lovfesta krava til det fysiske og psykososiale skulemiljøet. På den andre sida vil eg be Fylkesmannen bruke resultata frå undersøkinga som eit indikatorsett i samband med prioriteringa og førebuingane til dei komande tilsyna som skal gjennomførast med heimel i opplæringslova. Både helse- og omsorgsministeren og eg er opptekne av å følgje utviklinga av dei tilhøva som undersøkinga avdekkjer. Av den grunn vil det hausten 2009 verte gjort ei oppfølgingsundersøking av det fysiske miljøet ved alle grunnskular og vidaregåande skular i Noreg.

Anders Anundsen (FrP) [12:52:23]: Jeg vil takke statsråden for svaret. Jeg er glad for at undersøkelsen kommer, og for at de skal bli fulgt opp. Bakgrunnen for at Fremskrittspartiet har fremmet dette forslaget og bakgrunnen for dette spørsmålet er jo at dagens ordning fungerer for dårlig.

I Tønsbergs Blad i dag er det et eksempel fra Horten kommune. Overskriften er «Muggsopp for millioner». Der står det:

«Så langt er regningen oppe i 75 millioner kroner. Kommunen har budsjettert med ni millioner. Muggsoppen skaper hodebry for Horten kommune. (...) En kombinasjon av eldre bygninger, dårlig vedlikehold, dårlige bygningsmessige konstruksjoner og økt fokus på inneklima, vil gi kommunene økonomiske utfordringer i mange år fremover. (...) Soppjegerne i Eurosafe er imidlertid ikke overrasket. Dårlig vedlikehold er et generelt problem. Kommunene sliter med små bevilgninger, i tillegg blir vaktmestrene nedprioritert.»

Dette er i en situasjon der den sittende regjering har fjernet rentekompensasjonsordningen. Det foreligger ingen statlige incitament eller økonomisk hjelp til kommuner som sliter sterkt med å bedre elevenes inneklima og arbeidsmiljø. Vil statsråden nå gjøre noe med dette?

Statsråd Bård Vegar Solhjell [12:53:31]: Ja, det er eit stort problem at elevar rundt omkring i Noreg opplever eit fysisk og eit psykososialt skulemiljø som dei ikkje bør oppleve. Det er ingen tvil om at dei som ikkje sørgjer for eit akseptabelt fysisk skulemiljø, bryt lova. Det er vi nøydde til å jobbe systematisk med. Då må vi vere villige til å bruke pengar på å pusse opp skulebygg. Den ordninga som vi har hatt over ein del år, har bidrege til oppussing av langt over 1 000 skulebygg over heile Noreg.

Så er vi nøydde til å sjå på korleis kommunane og fylkeskommunane betre kan prioritere vedlikehald av bygningane sine, og vi er nøydde til å føre eit betre og meir effektivt tilsyn. Det som har overraska meg litt, er at Framstegspartiets svar er flytting av ansvar mellom to institusjonar. Regjeringa trur at både auka midlar, auka fokus på kommunane og betre tilsyn er svaret.

Anders Anundsen (FrP) [12:54:33]: Til det siste ber jeg bare statsråden lese forslaget på nytt. Det er en åpenbar misforståelse at flytting av ansvar er det eneste tiltaket.

Jeg opplever at statsråden gjør det han ofte gjør, nemlig at han ikke tar det ansvaret han har som kunnskapsminister. Han skyver ansvaret fra seg ned til den enkelte kommune, f.eks. Horten. Han innledet svaret sitt på det første spørsmålet med å si at ikke én elev bør oppleve å ha et helseskadelig miljø. Dette er alvorlig. Muggsopp skiller ut gasser og giftstoffer som kan være skadelige. Soppsporer kan føre til bl.a. utmattelse, immunsvikt, astma, allergier, øye- og luftveisproblemer og hodepine. Enkelte muggsopparter kan føre til kreft og nyresvikt. Dette er for alvorlig til at man hele tiden kan skyve ansvaret nedover og vente på nye forklaringer.

Jeg vil utfordre statsråden på nytt: Hvordan vil statsråden nå sikre at det ikke skal være én elev i dagens skole som skal oppleve et helsefarlig og skadelig arbeidsmiljø?

Statsråd Bård Vegar Solhjell [12:55:35]: Elevane i Horten og alle andre stader i Noreg kan føle seg trygge på at dei har meg og Kunnskapsdepartementet i ryggen for å

slåst for eit best mogleg skulemiljø, og at alle skal få oppfylt sine rettar. Vi har styrkt løyvingane til kommunar og fylkeskommunar i Noreg kraftig. Frå nedturen under den førre regjeringa har pila snudd til forbetringar. Løyvingane har òg gått til vedlikehald mange stader i Noreg. Så har vi òg i denne perioden hatt ei rentekompensasjonsordning, som no er gått ut, som har bidrege til oppussing av mange skulebygg.

Eg er oppteken av at vi må sjå på dei prioriteringane som ein gjer når det gjeld vedlikehald rundt omkring. Ikkje minst må vi vere opptekne av at det tilsynet som vert ført, dei kontrollane og sjekkane som vert gjorde, vert betre og meir effektive, slik at feil vert avdekte, og at ein så følgjer opp med oppretting. På den måten kan vi forbetre det fysiske skulemiljøet for elevar i Horten og andre stader i Noreg.

Presidenten: Det var siste spørsmålet i spørjetimen. – Møtet er slutt.

Møtet slutt kl. 12.56.
